

Flódung Edina: Összetört a szívem

A középiskolások képei a 8–9. oldalon

Komlós Attila

Új-Zéland

5. oldal

Motesiky Árpád

Prágai anziksz

27. oldal

Bányai Tamás

Jegyzetek

25. oldal

Kocsis József

Karcok, tavaszi fényben

3–4. oldal

Békés Sándor

A szófestő

23. oldal

Káplár László Jó Ember Díj

2007 – Varga Ilona

2, 6. oldal

Jéki László

Napenergia-hasznosítás

21. oldal

L. Csépanyi Katalin

Csellóra vár

Kovács Gábor

2. oldal

Bandi András

Egy csepp Európa

26. oldal

Tartalom

Kocsis József:	
Karcok tavaszi fényben	4
Komlós Attila:	
Új-Zéland	5
Káplár László Emlékére	
Jó Ember Díjas: Varga Ilona	6
Szentiványi Árpád:	
Makaó	7
Tám László rovata:	
Fényképező középiskolások	8–9
Videcz Ferenc:	
Pszichoanalízis – 5.	10
Szigetvári Krisztián:	
Spanyol építészettörténet	11
Antos Árpád:	
Barangolások Erdélyben	12
Kardhordó Kálmán:	
Bélyegvilág	13
Törtely Zsuzsa írása	
Juhani Nagy János könyve	14
Fiatalok oldala	
Mese, próza	15
Rejtvények, varázskép	16–17
Bandi András:	
Felfogás kérdése?	18
Szarvas István:	
Napirend előtt	19
Czupy György:	
Híres kifejezések története	20
Jéki László:	
Napenergia-hasznosítás	21
Rónai Béla:	
Magyarul – magyarán	22
Versek	22
Békés Sándor:	
A szófestő	23
Dr. Vargha Dezső:	
Pécs, Baranya – 1848	24
Bányai Tamás (Észak-Karolina):	
Jegyzetek	25
Bandi András:	
Egy csepp Európa	26
Motesiký Árpád (Szlovákia):	
Prágai anizs	27
Szigetvári Krisztián 2/3 oldala	
Rónagy Edit: Humor	28
Logika- és memóriafejlesztés	29
Az Alexandra újdonságai	30
Rádióműsor, könyvajánló	31

L. Csépanyi Katalin

Csellóra vár Kovács Gábor

Mint arról előző számunkban már hírt adtunk a zenészcsaládból származó mohácsi Kovács Gábor ez év szeptemberétől a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnáziumban, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Gyakorlóiskolájában tanul. A budapesti tanulmányokhoz saját hangszerre lesz szüksége. A mohácsi Schneider Lajos Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 15 éves növendékének megsegítésére – aki eddig a mohácsi iskola hangszerét használta – összefogtak a helybeli művészpártolók: május elején jótékonyági koncertet tartottak, melyen Sebestyén Márta, a Vujicsics és a Söndörgő együttes, a Sokadija zenekar, a Versendi Kovács József vezette Mohácsi Tamburazenekar ingyenes fellépéssel segítette a tehetséges fiatal zenész hangszerhez jutását. A siklósiak is úgy határoztak, hogy szintén koncerttel támogatják a hangszervásárlást.

A Hetedhéthatár újság és a Káplár László Emlékére Kulturális Alapítvány is segíteni szeretne Kovács Gábornak, éppen ezért a tervek szerint a nyáron pécsi koncertet szervezünk, ahol Kovács Gábort személyesen megismerheti a zeneszerető pécsi közönség, és belépőjegyek vásárlásával támogathatja a hangszervásárlást. Továbbá lapunk és az alapítvány felhívást tesz közzé: keressük azt a személyt, akinek tulajdonában van egy kiváló minőségű cselló, és azt kedvező áron a zenének élő fiatalembernek átadná.

Kovács Gábor

Káplár László emlékére

Jó Ember Díj Varga Ilonának

Májusi számunkban tettük közzé, hogy a 2007. évi Káplár László Jó Ember Díjat Varga Ilona, a Magyar Rádió Cigányféléra műsorának szerkesztője kapta. A Baranyából származó, országszerte népszerű rádióst 12 jelölt közül választotta ki a Káplár László Emlékére Kulturális Alapítvány kuratóriuma, melynek tagjai: Dankházi Lajos (Budapest) elnök, Králik Ivánné (Pécs), Kurucz Gyula (Pécs), L. Csépanyi Katalin (Pécs) és Tárkányi Béla (Debrecen). A kuratórium minden jelöltet megfelelőnek tartott a Jó Ember Díjra, de a döntésnél figyelembe kellett venni, hogy a közhasznú alapítvány a kulturális teljesítmények díjazására hozta létre – a névadó személye előtt tisztelegve – a Jó Ember Díjat.

2007. évi jelöltek – a jelölések beérkezésének sorrendjében

Varga Ilona – rádiós, a Kossuth Rádió Cigányféléra műsorának szerkesztője (Budapest)

Dr. Bihari Lajos – háziorvos (Pécs)

Fehér László – a bédai (Mohács melletti) idősek otthona vezetője

Szántó Dezső – a Mohácsi Farostlemezgyár nemrégiben elhunyt vezérigazgatója, Mohács díszpolgára

Gyura Barbara – a Szemem Fénye Alapítvány létrehozója (Pécs)

Videcz Ferenc – vadászíró, tanár (Hidas)

Rónagy Edit – a pécsi Művészeti Gimnázium volt igazgatója (Pécs)

Weinreich László – a Netmester Produkció vezetője, a kultúra támogatója (Pécs)

Nagyné Váradai Ilona – népművelő (Füzesabony)

Dr. Méhes Károly – nemrégiben elhunyt köztisztviselőben álló orvos professzor (Pécs)

Varga Ferenc – a pécsi Szívárvány Gyermekház nyugdíjba ment igazgatója, a határon túli kapcsolatok ápolója, az Erdélyi Magyar Kulturális Egyesület helyi elnöke

Egyed Kálmán – korábban a BAT PR munkatársa volt, tavaly hunyt el (Pécs)

(folytatás a 6. oldalon)

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője

az **OBSERVER**

Observer Budapest
Médiafigyelő Kft.

1084 Budapest, VIII., Auróra u. 11. Tel.: 303-4744, <http://www.observer.hu>

Közérdekű magazin

Szerkeszti: L. Csépanyi Katalin

Kiadja a Héthatár Bt. A kiadásért a kiadó vezetője felel.

Postacím: 7614 Pécs, Pf. 59.

A kiadó címe: 7761 Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24.

Telefon/fax: 72/370-264 • Mobil: 30/575-3997 • e-mail: hethatar@t-online.hu

Internet elérhetőség: www.hetedhethatar.hu, hethatar@hetedhethatar.hu

Tördelés: Edenscript Kft. 7625 Pécs, Vilmos u. 39/a., www.edenscript.hu

Előfizethető a kiadónál.

Előfizetési díj 12 számra: 1150 Ft.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Készült a Bornus Nyomdában, Pécs, Közraktár u. 4-6. Felelős vezető: Borbély Tamás

ISSN-1418-1096

HETEDHÉTHATÁR

e.script
fordítóiroda

Fordítás 6 óras

3, 2, 1 napos vagy határidővel!

1,5 Ft/karakter (+ÁFA),
angol és német nyelvekről **szóközők nélkül!**

Nyitva: hétköznap 08.00-19.00

7624 Pécs, Hungária u. 14.
Tel./fax: 72/227-350 info@edenscript.hu

Amennyiben kedveli lapunkat, támogassa a Hetedhéthatárt előfizetéssel!
Kérésre postai utalványt küldünk (7614 Pécs, Pf. 59.). Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Kocsis József

Karcok, tavaszi fényben

A levéltelen ágak közt mintha fénytörés volna, fölsejlik csak, áttetszik és halkan de-reng valami színek előtti, anyagtalán sűrűsödés, visszafogott ragyogással áramló lebegés, a fény magában való, forrás nélküli és árnyéktalan szüremkedése. Tettenérhetetlen és mégis egyértelmű a gyarapodás és felhalmozódás. Egy kicsit olyan, csak mérhetetlenül lassabban megy végbe, mint amikor a vattacukor-készítő belemártja csupasz pálcikáit az öblös térbe, és berakódnak észrevétlenül puha pihékkel az élettelelen ágacsok, hogy aztán irdatlan lombot növesztve megsúlyosodjanak váratlanul: Zöld születik.

* * *

Ismeretlen madár közelít a fák alatti zöldben, meg-megtorpanó, rigós szökkenésekkel surran, nem fél, de szemmel tart, vagy inkább szemkontaktust keres pillantásaival. Nem tudom azonosítani közelebről sem,

rigóforma, testtartása, nagysága és mozgása szerint is az, van benne mégis valami verébszerű, a színek összhatásában, mindamellett a részletekben nem mutat verébre utaló jellegzetességeket, azok külön-külön határozottan rigóra vallanak. A színe kizárja a jól ismert rigók közül, énekes rigó nem lehet, az aranyálminkó szóba sem jöhet, még egészen fiatal tojó esetében sem. A kezünk ügyében lévő képes madárhatározó segítségével fenyőrigónak vélem, erre Irén is rábólint bizonytalanul, de ezzel a bölintással inkább csak a többi rigóval való azonosságot zárja ki, nem meggyőző a kép, hogyan is lehetne egybevetni az illusztráció állóképet ezzel az elevenen ugrándozó „mozgóképpel”, rigó, mondom hát, ez látszik kétségtelennek, ebben megállapodunk.

Feriéknél szomszédolunk a hegyen, az ő kerítésük bokorsövényéből bukkant elő a mi madarunk, és most bizalommal és barátsággal közelít, nem aggasztja idegenségünk, úgy lehet velünk, mint mi övele, valami ismeretlen emberfélelem néz minket, egyre közelebb merészkedik, nem tudja még, sokkal többféle az ember, mint a rigó, eltűzött ez a nyitottság. Nem zavarja a diskurzus kerti hangossága, a szétmálló füstköd csípős szaga sem riasztja, hozzátartoznak ezek az emberhez, megtapasztalhatta, nem nyugtalanodik, elfogódottság és félelem nélkül csipeget, tesz-vesz körülöttünk.

Első nekifutásra otthon sem tudok meg sokkal többet róla: Turdus pilaris ő, ha csakugyan fenyőrigó (fenyőmadár, ahogyan sokan mondják), gyalogfenyők közt, örökzöldek bokros aljnövényzetében tartózkodik szívesen ez a fehér hasú, rovarévó énekesmadár. Ha csakugyan róla van szó. Bizonytalanságban vagyok efelől, hiszen szótlánul tette a dolgát, nem fakadt dalra, rovarokat sem fogyasztott éppen, a hasa pedig rejtve maradt mindvégig, felülnézetben a hátát, szárnyát és a fejét láthattuk, időnként az oldalát mutatta felénk. Szeretném azt hinni, fenyőrigó volt ez a mi madarunk, erre keresek további bizonyítékokat; érthetetlen, miért kedvetlenítene el, ha kiderülne utóbb, hogy hasának elegáns domborulatát barnás vagy szürke pihék borítják, és ezzel

kútba esne a fenyőrigóság fő ismerve. Mint-ha elveszítene egy kedves ismerőst.

A nyúlánk minifenyvessel szegett otthoni udvar szögletében visszarévedve már egészen valószínűnek gondolom, hogy fenyőrigó volt csakugyan, és már látom is, ahogy a fenyőágakról vékonyka aranszálakon kanyargós rigófüttyök tekeregnek alá, és lengedeznek göndörödten, gabalyodva, napfény csillan közöttük, és a sziporkázó fényességben a fejem fölött elsuhanó rigó hasa megvillan fehéren.

* * *

A hegyi len nyújtózkodva ébred, csokrosan szétálló szárai kék csillagesőt ígérnek. Ez a virágunk Belgiumból való, vagy húsz éve kaptuk a magot Irén hazalátogató öccsétől.

– Holland virágmag – mutatta a csomagolást –, nem csodálkoznék, ha kiderülne: magyar. Így vagytok ti ezzel: külföldre kell vinni előbb minden értéket, hogy visszahozva itthon elfogadjátok.

Így mondta, kívülállóként, elidegenedtetten is önostorozó hangsúllyal. Igazat adtam neki, mégis meglepődtem, amikor néhány évre rá öcsémekhez Jásd felé tartván Várpalota felett megpillantottam a Belgiumból való, nagy becsben tartott virágritkaságot: ott zuhogott le kék habokkal a lőtér meredekén, s a lankás öblökbe nagy kék foltok állóvizeit festette. Igaz, satnyább volt ez a virág a hollandi magból kertben fejlődött példányoknál, a közülük kertünkbe telepített szerencsések azonban hamar hozzáigazodtak világlátott társaikhoz.

A hegyi len az ínség virága: megnő a sziklák hasadékaiban, a járdák repedései közt, a támfalak réseiben, a házfalak tövében, leginkább mégis a sziklás, napégette hegylábak meredekén otthonos. Magonca a porcsinrózsához hasonlatos, vagy még inkább valamely varjúhájfélehez, csak nem pozsgás, mint amazok, szikáran tör a magasba, és a csokrosan szétágazó szárvégek horgosan visszahajlanak: itt hozza a virág naponta megújuló kék szíromcsillagocskáit elképesztő bőségben; a hegyi len a bőség

(folytatás a 4. oldalon)

Főtámogató

PVV
PÉCSI VÁROSÜZEMELÉSI ÉS
VAGYONGAZDÁLKODÁSI ZÁRTKÖRŰEN
MŰKÖDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

„Pécs a térképen egy város,
de nekünk sokkal több annál.”

Támogatók:

BIOKOM Kft.

Pécsi Vízmű Zrt.

BÉV Zrt.

Bázis-Art Generál

Finish 987 Kft.

Szigetvári Takarékszövetkezet

Iparos Kisvendéglő

Netmester Produkció
www.netmester.hu

**Következő számunk július 6-án jelenik meg
a Hetedhéthatárt az alapítástól támogató Szántó Dezső emlékére**

(folytatás a 3. oldalról)

virága is. Igénytelennek gondolják sokan, hiszen a legsanyarúbb körülmények között is megél, és számára ez a természetes, kedveli a háborítatlan élőhelyet, a szikrázó napfény melegét sokáig őrző köves talajt, igényes hát, csak a szokottól eltérőek az igényei. Szívós és alkalmazkodó, hétnél is több szük esztendőre berendezkedő virág, elpusztíthatatlan; lételeme a küzdelem, s ha hozzájut, a legkevesebb tápanyagért és vízért is tobzódó, heves virágzással fizet.

Dehogyan is belga, magyar virág a hegyi len, mondanám, és csak a véletlen akadályoz meg abban, hogy a magyar lélek újbóli szimbólumává nőveszem lelkesültségemben ezt a csodálatos növényt: a tévében valaki a lenvirágról beszél éppen, önkéntelenül odafigyelek, a képernyőn sötétkék szíromözön, aztán ugyanaz világoskékben, s hozzá a magyarázat: két fajtája ismeretes, a sötét virágú és a világoskék virágú változat, és mindez a világ igencsak távoleső szögletében: Dél-Afrikában. Dél-Afrika tavaszi virágait mutatják a képek, s a lenvirágok akár a kertünkbeliek: sötétkékek és világoskékek, igaz, ehhez minálunk nincs szükség két fajtára (gyanakszom: fordítási hibáról lehet szó a tévében is), ugyanazon növény produkálja a két árnyalatot: hajnalban a sötétkéket, napközben a világosabb égszínt, amelybe estére némi lilás árnyalat is belopakodik fakulva, hogy másnap folytatódják a színjáték. Nem a virág, az ember két fajta: koránkelő és hétalvó. Előbbinek jutalma a hegyi len mélykék tekintete, utóbbinak azonban meg kell elégednie a sápadtabb árnyalatokkal. A koránkelő ember a hegyi lenben gyönyörködve naponta végigélheti az örökös újrateremtődés ígézetét, s szélcsendes éjszakák után egy-egy nagyobb virágbokor külön meglepetéssel szolgál: hullott szirmoktól vastagodó szíromkoszorú veszi körül a megújuló csokrokat, puha szíromgyűrű, fáradt fényű, halványkék szíromglória.

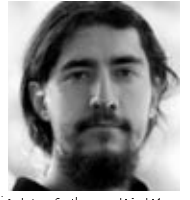
* * *

Kék fényű, szíromglóriás tavasz lép elő, s hogy még jobban elbűvöljön, sárga lepkékkel zsonglörködik: két lepke csak, gömbbé gabalyodva cikáznak mégis, apró ívek tekervényein kergetik egymást, fények játéka, szemfényvesztő varázslat; elvillámlik a fénygömb, vibrálva elhúzza a nyírfa alatt, megrázintja fuvalma a gallyak végét, ahonnan barkavirágok hosszú lábú marionettfigurái lógaszkodnak párban, s táncolnak bokázva.

Kocsis József barátunk és szerzőtársunk június 11-én lesz 70 éves.

Ezúton is szeretettel köszöntjük, kívánva, hogy még sok-sok szép írással szerezzen örömet az olvasóknak!

Szigetvári-Szattinger Krisztián Koncertek az A 38 hajón, Budapesten

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Amorphis

2007. május 5.

Igazi matinékoncertet adott a finn zenekarok egyik legnagyobb múltú és hatású hatosa, az Amorphis. Fél kilenckor léptek színpadra és másfél óra játék után távoztak is. De addig 90 perces élményt adott az új énekessel kiálló zenekar, akik jó szokásukhoz híven majd minden albumukat megidézték, különös hangsúlyt fektetve a második, a Kalevala témakörét feldolgozó *Tales from the thousand lakes* című lemezükre. Ahogy dörögtek elő a hangfalakból azok a hamisítatlan hangulatú gitárriffek, már repültünk is az ezer tó országának mesevilágába. Az új énekes derékig érő rasztáit lóbálva töböt hörgött, mint egyénibb hangú elődje, de a dallamos énektémákat is remekül interpretálta.

Az Amorphis változatos koncertzenekar, de maga a csapat kissé statikusnak tűnt ezen az estén. Pedig bizonyára élvezték a koncertet. Akárcsak a termet kissé hézagosan, de alaposan megtöltő rajongók! Külön finn szekció is érkezett – gondolom, az itt tanuló finn egyetemisták –, akik nagy lelkesedéssel buzdították honfitársaikat. A zenekar az elmúlt 10-12 évben jócskán átalakult, 1-2 tag van még itt az ősidőkből. Ettől függetlenül az Amorphis egy igazi intézmény, akik nélkül jóval szegényebb lenne a finn zenekari körkép. Érdeklődéssel várom új lemezüket, amit a következő hónapokban jelentetnek meg.

JORN, Everwood, Triosphere

2007. április 24.

A dallamos zenék kedvelőinek újabb álma valósult meg azzal, hogy ellátogatott hozzánk Jorn Lande, a norvég csodaénekes.

Az estet fél nyolckor a holland *Triosphere* zenekar nyitotta. Lendületes dalok sorjázta a hajó belsejében. A leltár: vékony énekeslány, vastag hanggal, de kissé egysíkúan tálalva. Hosszú próbák sora vár még rájuk, mire maradandót alkothatnak. Reméljük a legjobbakat.

A magyar *Everwood* zenekar a napokban adta ki újsütetű cd-jét, és ennek apropóján rendezték ezt a lemezbemutató koncertet. A zenekar igen fejlődőképes; az évek során kinőtték és levetkőzték hibáikat. Ám amit első találkozásunkkor megfogalmaztam magamban, a mai napig érvényes: ez a zene heavy metalnak nem eléggé heavy metal, progresszívnek pedig nem eléggé progresszív. Ez nem negatívum, csak egy jellemzés, amiből hosszabb távon tőkét is kovácsolhatnak.

Jorn Lande és JORN nevű zenekara viszont főzenekarhoz méltón lenyűgözött. Döbbenetes hatást gyakorolt rám ez a saját dalokon kívül korai rock-feldolgozásokat sűrűn tartalmazó, de 2007-es hangzással megtámogatott koncert. Jorn a mai hard rock énekesek egyik legnagyobbika, dallamérzékenysége és kifejezőkészsége minden képzelet felülmúl. Lemezminőségben szólaltak meg a saját és a mások által megírt nóták. A két gitárszólót és a dobszólót igen feleslegesnek és eltúlzottnak éreztem, de a koncert záróakkordjaként egy jó húsz perces Whitesnake-slágergyűjtemény kárpótolt. Ez az ősröck egész hazaúton a fejemben mozgott, így nem csoda, hogy aznap éjjel a koncerttel álmodtam. Visszaképzelttem magam oda, a színpad elé. És azóta minden nap elképzelem a következő JORN koncertet.

Komlós Attila

Komlós Attila

Új-Zéland – 5.

A hegyek legendája

Mai programunk a legek jegyében telik. Felkeressük Új-Zéland egyik leglátványosabb vízesését, az ország legnagyobb tavát, az ország legszárazabb vidékét, és nem utolsósorban a legismertebb hegyeket: a Ruapehu hófödte csúcsait.

Rotorua vulkáni vidékétől dél felé haladunk. Elsőként a Huka Falls vízesésnél állunk meg. A gránitsziklák között 15 méteresre összeszűkülő Waikato folyó türkizkék vize leírhatatlan energiával rohan előre, másodpercenként 220 köbméter vizet szállítva, mielőtt eléri a sziklafelszín peremét, ahol óriási robajjal zúdul alá.

A Taupo-tó partján

Új-Zéland legnagyobb tava az északi sziget közepén elterülő Taupo-tó. Létét a vulkanizmusnak köszönheti: vize egy 26 ezer évvel ezelőtti hatalmas erejű vulkánkitörés óriási kráterében, (kalderájában) gyűlt össze. Vízfelülete közel azonos a Balatonéval. A tó partján különleges kőzetet gyűjthetünk, horzsakövet. A vulkánkitörés nyomán a tóba hullott lyukacsos szerkezetű, könnyű kövek fennmaradnak a víz színén, így a hullámozás következtében jutottak ki a partra.

A tó partján felkeressük Turangi települést. Igazi, a szó szoros értelmében vett kertváros, földszintes fa épületekkel, rengeteg virággal, bárminemű hivalkodás nélkül.

Turangiból az 1-es úton folytatjuk utunkat. Ez az ország legszárazabb vidéke: sivatag, néhány apró, szárazságtűrő cserjével, kopár dombháttakkal. A háttérben hamarosan feltűnnek a magas, hófödte hegyek Új-Zéland egyik jelképével, a szinte tökéletes kúp alakú

Turangi

Ngauruhoe 2287 méteres csúcsával. Mint a világon minden különleges természeti képződménynek, így ennek is van legendája. Valamikor réges-régen, az Istenek korában, sok hegy élt egymás mellett a Taupo-tó körül. Közülük legnagyobb a Ruapehu, a Taranaki, a Ngauruhoe és a Tongariro volt. Tongariro beleszeretett a kicsi Pihangába, majd elvette feleségül őt. Taranaki szintén

Vadnyugati hangulat: Bulls

szerette Pihangát, mire Tongariro nagy haragra gerjedt, és félelmetes lángjaival elüldözte maga mellől Taranakit nyugat felé. Ahogy menekült, mély és hosszú árkot hagyott maga után. Ebben az árokban folyik ma a Wanganui vize.

Ahogy haladunk dél felé, a sivatag szinte varázsütésre véget ér, a kopár tájat üde zöld rétek váltják fel, legelésző birkákat láthatunk, igazi paradicsomi tájjá változik a környék. A váratlan élmények sora folytatódik, amikor áthaladunk egy-egy kis településen. Mint ha az amerikai vadnyugaton lennénk! Bullsban meg is állunk körülnézni, ahol meggyőződhetünk arról, hogy ez nem díszletváros, az utcákon egyemeletes, többnyire fa épületek, a földszinten üzletekkel, az áthaladó vándorok számára pihenést nyújtó nosztalgiaüzletekkel, vendéglőkkel, kiállításokkal. Miután „szétnéztünk a vadnyugaton”, folytatjuk utunkat a főváros, Wellington felé.

(A szerző felvételei)

Huka Falls

Háttérben a Ngauruhoe hófödte csúcsa

Káplár László emlékére

Jó Ember Díj Varga Ilonának

Varga Ilonát Budapestről jelölték, az alábbi szöveggel:

„Javaslatlall élek a Káplár László emlékére alapított Jó Ember Díjra. Varga Ilona rádiós újságíró, a Magyar Rádió Cigányfélóra című műsorának felelős szerkesztőjét javaslom figyelmükbe.

Egy ormánsági kis falu cigánytelepén született, beás anyanyelvű családba. Hat éves korában csak ezen a nyelven tudott beszélni.

Az általános iskola elvégzése után egy pécsi gimnázium tanulója lett. Érettségi után férjhez ment, gyermeket szült. A pécsi kesztyűgyár dolgozója lett. 1984-ben beiratkozott a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Tag-

zatának népművelő-magyar szakára. A főiskola elvégzése után hat évig tanított egy pécsi diákotthon kiegészítő iskolájában. 1989-ben a Magyar Rádió szerződést kötött Varga Ilonával, s a Cigányfélórát alapító csapat munkatársa lett. Az első cigány televíziós műsor, az MTV Pécsi Körzeti Stúdiója által készített Ashun Kate alapító műsorkészítője volt. 1991-ben újságíró oklevelet szerzett a MÚOSZ Bálint György Újságíró Akadémián, majd 1992-től előbb az ELTE média szakán, majd a szociológia szakon szerzett újabb diplomákat. Európa első cigány nemzetiségi középiskolája, a pécsi Gandhi Gimnáziumot létrehozó Gandhi Alapítvány

egyik alapítványtevője volt, a Gandhi Köz-alapítvány és a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány, valamint az állami gondozott gyerekek örökbefogadását elősegítő Fészek Alapítvány kurátora, a Kisebbségi Jogvédő Iroda Felügyelő Bizottságának és a Filantróp Társaság vezetésének is tagja. A Tegnapután Országos Cigány Kulturális Egyesület elnöke. Közben egy ideig a Magyar Televízió Cigány Magazinjának felelős szerkesztője, éveken át a Petőfi Rádió „Szálkák” című roma és „Segíthetek?” című karitatív műsorának szerkesztője, az MTV Sorsfordítók

című portrészorozatának szerkesztő-riporter feladatkörét is ellátta. Emlékezetes rádiós sorozata volt a kórházi kiszolgáltatottságról és orvosi helyállásról szóló rádiós sorozata („Kórterem”), a kéregető utcazenészekről, illetve a világtalanokról készített műsorai, de a Kossuth Rádióban éppen most futó „Nincs egyedül” című, a különböző hátrányokkal élő társadalmi rétegeket érintő műsorfolyama is ezek közé tartozik.

1996-ban az Idegennyelvi Továbbképző és Vizsgaközpont az ő vezetésével akkreditálta a beás cigány nyelvet az állami nyelvizsgarendszerbe. 1996-tól nyelvvizsgáztat a nevezett intézményben az anyanyelvéből. Ő szerkesztette meg az első beás/magyar–magyar/beás szótárt, amely közel tízezer szót tartalmazott. E tevékenységéért 1998-ban a Union Chamber Hungary neki ítélte azt az ifjúsági díjat, amelyet annak idején a fiatal Kennedy és Kissinger is megkapott.

Amikor tudtára jutott, hogy a magyar nyelvben kevésbé járatos cigány emberek a bíróság előtt ugyan kérhetnék, hogy anyanyelvi tolmács segítse őket, ám ilyen engedéllyel rendelkező szakember egy sincs az országban, felsőfokú tolmácsvizsgát tett: ő az ország első beás tolmácsa.

Különböző folyóiratokban rendszeresen jelennek meg műfordításai, interjúi.

Részt vett a cigány kulturális alaptanterv kidolgozásában is.

Férjével közös szerkesztésben három cigány irodalmi szöveggyűjteményt állított össze, pedagógiai tanulmányai jelentek meg a Gyerekcigány című kötetben. Cigány életutakat bemutató interjúkötetét Hanglennyomatok

címen adta közre. Szótárával együtt összesen öt könyve jelent meg és további négyben működött közre.

Kevés hozzá fogható okosan, szakmai alázattal és fantasztikus szerénységgel tevékenkedő értelmiségit ismerek. Akkor értettem meg igazán a tudatosságát, amikor elolvastam interjúkötetének ars poetica-szerű bevezetőjét, amelynek Váci Mihály egy verséből választott magának mindennél beszédesebb mottót: „Nincs jogod, hogy hangot ne adj azoknak, akiknek suttogás a hangjuk, meg káromkodás...”

Varga Ilona – Káplár Lászlóhoz hasonlóan – szép csendesen, de hihetetlen hivatás- és küldetésstudattal teszi a dolgát. Kevés hozzá fogható jó embert ismerek. Szerintem nagyon megérdemel mindenféle elismerést.

Budapest, 2007. március 21.

Tisztelettel: Gyárfás László

Az április 21-én Pécsváradon tartott díjátadó ünnepi rendezvény támogatói voltak:

Barta László – ünnepi műsor, klasszikus gitár

Fratanoló János, Pécs – sütemény

Szársomlyó Kft., Villány – bor

István király szálloda, Pécsvárad, Hamar Endre

Judit Hagner, Németország, Wetzlar – szobrász

Balogh Imre – bronzöntés

Szentiványi Árpád

Makaó – Kelet Monte Carlója – 4.

Az idegenforgalom, főleg a szerencsejáték korábban említett változatai joggal jelentik a fő vonzerőt. 1996-ban több mint nyolcmillió szerencsevadász, turista látogatott az országba. Ez az iparág több mint 40%-kal járul hozzá a GDP-hez és a teljes munkaerőnek mintegy az egyharmadát teszi ki. Az innen származó adók pedig a kormányzati bevételek több mint felét adják (ez például 1996-ban 56,2% volt).

Makaónak az idegenforgalomra és a szerencsejátékokra alapozott gazdasági fejlődését az akadályozza, hogy hiányoznak az infrastrukturális létesítmények. A földrajzi fekvéséből kínálkozó lehetőségeit sokkal kevésbé tudja kihasználni, mint Hongkong.

1995-ben több mint egymilliárd dollárért egy tengerfeltöltésen elkészült Tai-pa sziget mellett Makaó repülőtere.

Óriási tervek várnak megvalósításra, hidakat építenek a közeli Gyöngy folyóra, az utat, a Peking felé vezető autópályához csatlakoztatják. Még sokkal nagyobbak azok az elképzelések, melyek egy 38 kilométeres híd közbeiktatásával össze akarják kötni Makaót Hongkonggal, másrészt a két sziget közötti tengerrészt feltöltik, hogy azon egy 320 hektáros ipari parkot hozhassanak létre.

A kiépítendő infrastruktúra várhatóan lehetővé teszi, hogy Makaó gazdaságát több pillérre állítsák. A felsoroltak megvalósításához pénzre, még hozzá sok pénzre van szükség, kérdés, hogy Makaó a szükséges összeget most már Kínához csatlakozva elő tudja-e teremteni.

A Szent Pál Székesegyház felett emelkedik a „Forte do Monte” erőd. 1626-ban épült, hogy megvédelmezze Portugália távol-keleti birtokát a későbbben érkezett hollandoktól, akik 1604-ben, 1607-ben, 1622-ben és 1627-ben megrohamozták a félszigetet, de nem sikerült elfoglalniuk. IV. János portugál király a „Nincs hűségesebb nála” („Nao ha outra mais leal”) szavakkal emlékezik meg a védők hősiességéről. Ez a mondat aztán rákerült Makaó címerére is. A vérzivataros múltra az erőd ágyúi is emlékeznek.

Makaó kulturális emléke a leghíresebb portugál költőhöz kötődik. Luis de

Camões (1524–1580) makaói száműzetésében írta nagy nemzeti poémájának, „A Lusiadák”-nak legnagyobb részét.

Makaónak főnevezetességét Camões emlékei képezik. A város északi részén egy magánháznak parkjában, melyet a kínaiak gerlicefészeknek neveznek, kímállott gránit sziklák között van Lusíada híres szerzőjének barlangja. Nem is barlang az, hanem csak elmálló gránit sziklák közt keletkezett fülke, ahol Camões a magányos sziklák között hazájának dicsőségét megénekelte. Mellszobra és néhány verse jelzi a helyet, ahol a költő ábrándozott. Buja délszaki növényzet takarja el a sziklát és a lombtakaró nem enged kilátást, csak a hullámok hallható csapkodása mondja, hogy közel vagyunk a tengerhez.

A számkivetés hozta ide Camoest, és a számkivetést költői heves vére idézte elő, midőn fiatal diák korában szerelemre gyulladt III. János egyik udvarhölgye iránt. E merészségéért kellett neki Lisszabonból 1553-ban Kelet-Indiára futnia. Azonban ott is bajba keverte géniusza, mivel Goa kormányzójára írt szatírája miatt 1556-ban Makaóba száműzetett, a szigeten mindazonáltal csak 18 hónapig maradt. Hazatérésekor hajótörést szenvedett, kézíratait is ügyel-bajjal tudta megmenteni.

A nemzetének hőstetteit megéneklő nagy költeményében, A Lusíadokban, így zengi meg kínai emlékeit:

... nézd Hai-man öblét, melynek híre kétes,
Itt nyílik Kína büszke birodalma,
mely sose képzelt gazdagsággal ékes,
s mely a forró s a hideg öv között
irdatlan térség egészét betölti.

A falai nézd a nemhitt mérvű bástyát
mely két világ határait koszorúzza
s mely a gazdag és fenséges királyság
hatalmának legbiztosabb tanúja.

A trón itt nem születési kiváltság,
mely öröklődik atyáról fiúra,
de azé lesz, kiből legtöbb az érdem
bátorság, ész, erény tekintetében.

(Hárs Ernő fordítása)

Található: Panoráma Útikönyvek Kínáról írott Budapesten 1986-ban kiadott könyvének 596-597-es oldalán.

Hiperaktivitás

Az Állampolgári Bizottság az Emberi Jogokért Alapítvány kutatómunkája során feltárta, hogy a hiperaktívnak, figyelemzavarosnak nevezett gyermekeknek adott pszichiátriai szerek számos mellékhatást és függőséget okozhatnak a gyerekeknek.

A hiperaktivitás nem betegség, hanem tünet, ezért az okot kell feltárni és azt kezelni. A hiperaktivitást többek között különféle allergiák, édességfogyasztás, élelmiszer-adalékanyagok, gombák, vírusok, vitaminhiány, valamint olyan fizikai betegségek is okozhatják, amelyek még nem diagnosztizáltak és így kezeletlenek maradtak.

Az alapítvány megjelentetett egy INGYENES tájékoztató kiadványt, melyet szívesen bocsát rendelkezésre az érintetteknek és a hiperaktív gyermekekkel foglalkozó személyeknek.

Cím: Állampolgári Bizottság az Emberi Jogokért Alapítvány, 1461 Budapest, Pf. 182. Tel.: (1) 342-63-55.

Idősek otthoni elhelyezés a Bédai Idősek Otthonában

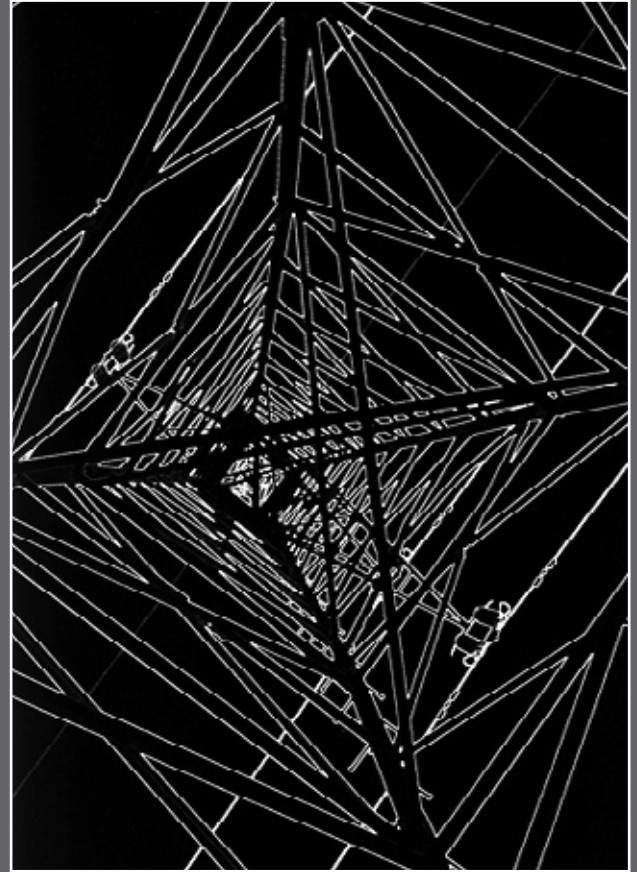
Telefon mobil:
06/20-918-3055

Telefon: 06/69-584-900

Várai Enikő: Sellők

Szűcs Ágoston: Nagyszűcs

Béli Balázs: Kéz-láb

Juhász Eszter: Víz-tükör-kép

A tavasz eljöttének nemcsak a virágzó fák, a nyíló virágok, a gólyák, fecskék megjelenése a legjobb bizonyítéka. Ilyenkor adnak egymásnak találkozót a fényképező középiskolás diákok immár 40. alkalommal Pécsen. Nincs olyan fotópályázat Magyarországon, amely folyamatosságában megérte a 40. alkalmat. Mindezekért dicséret illeti a pályázatot megrendező Simonyi Károly Szakközépiskola és Szakiskola rendezőit, s különösen Böröcz István mérnök-tanárt. Egyúttal köszönetet mondok azoknak a támogatóknak is, akik díjaikkal hozzájárultak a jubileumi kiállítás sikeréhez.

Évenként rendszeresen beszámolok a középiskolás fotópályázatokról. Elsősorban a kiemelt, díjazott képeket szoktam bemutatni, azokat, amelyeket komoly, értékes díjakkal jutalmaz a szakmai zsűri. Most szándékosan olyan képeket válogattam a bemutatásra kerülő riportomhoz, mely fotókat nem díjaztak. Ezzel is szerettem volna bizonyítani azt, hogy akár ezeket a képeket is díjazhatják volna, vagyis rendkívül magas színvonalú anyagot küldtek a pályázók.

1255 fotóból válogattak 100 képet kiállításra a zsűritagok, vagyis minden 12 képből 1 fotó került fel a paravánokra.

A jubileum alkalmából Országos Középiskolai Fotókiállítás 1959–2007 címmel CD-t adott ki a rendező intézet az eddig díjazott fotók gyűjteményével. Ez is egy egyedülálló vállalkozása a rendező iskolának, talán azt is mondhatnám, követendő példa nagyobb rendezvények részére is.

A kiállítást Szamódy Zsolt, a Magyar Fotóművészek Szövetségének elnöke nyitotta meg.

A díjazott műveket egy későbbi képriportban mutatom be.

TÁM LÁSZLÓ

Tám László

Rác Katalin: Rémálom

Keszthelyi Réka: A házőrző

Fényképező középiskolások

Goór Attila: Erékpár

Ivasivka Máté: Kilátástalanság

Pálvölgyi Panna: Kapcsolatok

Videcz Ferenc

Pszichoanalízis – 5.

Videcz Ferenc

Nemrég véletlenül összefutottunk az utcán. Kiskamasz leányával éppen bevásárlásból igyekeztek hazafelé. Régi jóbarátokként üdvözöltük egymást. Örömmel újságolta, hogy boldog, harmonikus családi életet élnek, férje imádja mindkettőjüket, amin nem is lehet csodálkozni, hiszen Inez letagadhatatlanul hasonlít az apjára.

Látatlanban igazat kellett adnom neki, mert a lányka valóban nem az ő bájos babaarcát, filigrán természetét örökölte, ugyanakkor mégis nagyon emlékeztetett valakire, a régi időkből. Magamban mosolyogtam, amiért ilyen finom diszkrécióval meg akart nyugtatni, hogy semmi közöm a gyerekhez, hiszen – óvatos ember lévén – erről megfelelő módon gondoskodtam, így biztos lehettem a dolgomban.

– Nem fordult meg a fejedben, hogy felmelegítsd vele a korábbi kapcsolatot? – kérdezte fürkésző pillantással Zotya.

– Eszem ágában sincs! Az én mandátumom arra a két hétre szólt. Megtettem, amit tehettem, elértem célomat: Zizi azóta boldog és elégedett. Az ilyen nő megérdemli, aki a férje minden silányságát képes volt megbocsátani, elfelejteni.

– Gondolod, hogy valóban fátylat borított a múltra? Vagy csak a megfelelő alkalomra vár, hogy kiborítsa a bilit! – tamáskodott tovább a cimbora.

– Életem legnagyobb csalódása lenne! – kontrázott meggyőződéssel Dugó. – De térjünk vissza a rideg jelenbe: ez a csinibaba nem hagy nyugodni.

Zotya döcögve nevetett:

– Látom, mostanában te sem néztél tükröbe!

– Miért? Olyan rossz bőrben vagyok? – fortyant fel sértődötten Gábor, majd így folytatta, miközben szemét egyetlen pillanatra sem fordította el a beszélgetés tárgyától: – Hát jól figyelj! Előtted, itt és most teszek neki egy nem lebecsülendő ajánlatot. Egy valódi francia pezsgőm van rá, hogy igent mond!

– Tartom, és kíváncsian várom a fejleményeket! – hangzott a válasz.

Dugó intett a felszolgáló hölgynek, aki újabb rendelés reményében készségesen lépdelt hozzájuk. Könnyed, harmonikus, ringó járásán érződött a két férfi előtt arattott siker tudata.

– Parancsolnak valamit az urak?

– Köszönjük, inkább fizetni szeretnék.

– Máris hozom a számlát!

– Várjon, ne siessen annyira! Hadd kérdezzem meg, hajókéz volt-e már a Földközi-tengeren, mondjuk Haifa és Gibraltár között?

A lány kissé csodálkozva válaszolt:

– Sajnos, ilyesmire még nem volt lehetőségem, és nagy valószínűséggel soha nem is lesz. Legfeljebb ha megnyerem az éppen aktuális Lottó ötöst.

A férfi a zuhanó sólyom precízségével közelített kiszemelt prédájához:

– Nos, én éppen most tervezek egy ilyen utazást. Nincs kedve velem tartani?

Úgy tűnt, a kérdezett számított erre a fordulatra, mert kissé felhúzott szemöldökkel, incelkedve válaszolt:

– Hármásban a barátommal? Furcsa együttes lennénk! Bár ha jól sejtem, Ön csak két főre gondolt. De akárhogy is variálok, nem áll össze a kép. Én sehová nem megyek a barátom nélkül. Akkora nagy-lelkúséget pedig nem érdemeltem meg, hogy Ön bennünket fizessen be egy ilyen luxusútra. Ön és a barátom sem jöhet számításba, hiszen minden jel arra utal, hogy mindketten normális férfiak. Tekintsük tehát tárgytalannak a kérdést! Különben az ajánlatát bóknak veszem, köszönöm, csöppet sem haragszom érte. Kis türelmüket kérem, máris hozom a számlát.

– Az ördögbe is, ekkora kosarat életemben nem kaptam! – nevetett félig bosszúsan, félig őszintén a hoppon maradt Don Juan. – Nem is tudom szárazon elviselni! Megveszem a pezsgőt, aztán pokolba a mai nappal! Felugrunk hozzád, tudtommal még itt laksz a közelben, csapunk egy görbe délutánt! Engem úgysem vár haza senki!

Zotya elcsodálkozott:

– Hogyan? És a feleséged?

– Néhány éve elváltunk – legyintett Dugó –, pontosabban faképnél hagyott, mert belezúgott egyik munkatársába. Tudod, első szabály! Nála bejött, azóta már azon a pasin is túl van. Nekem meg több eszem volt, semhogy újból megnősüljek! Szóval akkor mehetünk hozzád?

A kérdezett megvakarta kissé ritkuló feje búbját:

– Őszintén szólva nem tartom jó ötletnek...

Most a másikon volt a csodálkozás sora:

– De miért?

– Háááát... – nyújtotta meg a szót Zotya – csak mert meg szeretnék kímélni egy kínos találkozástól... Zizi ugyanis a feleségem. A jelenlegi felállásban nem hiszem, hogy túlságosan örvendene érkezésünknek.

Gábor szeretett volna felébredni ebből a rossz álomból. Arca többször is színt váltott, esetlenül hebegte:

– Bocsáss meg, én igazán nem tudtam... nem akartam... szóval én egy vadbarom vagyok...

Barátja elnéző mosollyal verte hátba:

– Nem, cimbora, a vadbarom én vagyok, ahogy korábban a feleségemnek mondtad. Pontosabban én voltam, amikor olyan kutyául bántam vele. Tökéletesen igazad volt, megérdemeltem, amit kaptam. Nem is haragszom, mert jó ideje valóban elégedett vagyok a sorsommal, és Ziziben sem kell kételkednem. Ígérem, soha nem árurom el neki, hogy mindent tudok. De ugye, azt is megbocsátod, ha most nincs kedvem pezsgőzni? Alkalomadtán majd bepótoljuk! Remélem, a következő találkozásunkig nem kell újabb évtizedeket várunk!

Barátsággal váltak el. A pincérnő a háttérből, diszkrétén figyelte búcsúkézfogásukat, s csak akkor lépett az asztalhoz, amikor az alacsony, kissé köpcös, kopaszodó férfi eltávozott. A professzor megkérdezte a lánytól:

– Mondja, kedves, van valódi francia pezsgőjük? Ostoba kérdés; miért is ne lenne? Kérek egy félszázarat, de ne bontsa fel, magammal vinném!

Az utcán sétalépésben haladva eltöprengett:

– Hogy lehettem ekkora ökör? Hogy nem jöttem rá, kinek a múltbéli vonásait örökölte a kislány! Remélem, Zotya állja a szavát, semmit nem árul el mai beszélgetésünkből, azt sem, hogy ismerjük egymást. Nem szeretnék bekavarni az életükbe, most, hogy minden olyan jól alakult közöttük...

Választékos ízléssel berendezett lakásába lépve felvette a telefont, tárcsázott. Amikor a vonal végén megszólalt az ismerős női hang, egyenesen a tárgyra tért:

– Csók, csók, Böbice! Ha nem tévedek, Pali még két hétig Brüsszelben sínylődik, te pedig a plafont bámulva azon meditálsz, milyen undorítóan rémunalmas elhanyagolt professzorfeleségnek lenni. Nincs kedved megosztani velem a magányodat? Támadt néhány pajzán ötletem, ami csak kettesben valósítható meg. Különben is, nélküled olyan egyedül vagyok, mint az elvesztett bugylibicska a rozsvetésben! Van egy üveg szupi pezsgőm, készítek melléje valami harapnivalót is, tudod, amolyan facér legényeset, érzékit!... Helyes! Tünci vagy! Várlak!

Miután letette a kagylót előbb jót röhögött az iménti, ördög tudja, honnét támadt, ostoba hasonlatán, majd kezében a palackkal füttyörészve indult a kombi bárszekrény felé, hogy mire a vendég megérkezik, jég-hideggé szelídüljön a pezsgő. S hogy rég látott barátjának tartott délelőtti, alkalmi kiselőadását követően e logikai svédcsavarról mit gondolna Freud professzor? Nos, az legyen az ő – az utókornak már soha meg nem magyarázható – problémája!

Szigetvári Krisztián

Képes spanyol építészettörténet – 5.

Szigetvári Krisztián

Mozarab építőművészet az Ibériai-félszigeten (kb. 820 – kb. 1020)

A mozlímok által meghódított és uralt al-Ándalusz soknemzetiségű állammá vált. A hódítók csoportjai földrajzilag elkülönültek egymástól, de a meghódítottak sok esetben békés kapcsolatot alakítottak ki leigázóikkal. Al-Ándalusz vezetői az arabok és a berberok voltak. Velük számos közel-keleti népcsoport tagjai (szíriaiak, jemeniek stb.) érkeztek, akik a társadalmi hierarchia alacsonyabb fokán álltak. Az egykori uralkodó vizigót nemesség egy része szinte azonnal behódolt és az iszlám követője lett. Ők voltak a muladik, akik megőrizhették vezető tisztségeiket. Al-Ándalusz sok városában békében éltek együtt az arabok, a zsidók és a keresztények. Egyes keresztény csoportokat „mozarab” jelzővel illették; olyan embereket értettek alatta, akik a hétköznapi életben átveszik az arab szokásokat, öltözködést, viselkedést, egyszersmind megőrizték a hitüket.

A mozarab építészeti örökség

A mozlímok uralmuk első időszakában nem gátolták a mozarabokat vallásuk gyakorlásában, sőt, emelhettek templomokat is. Ezek az „álarabok” különálló építészeti stílust is létrehozta, amely a vizigót és az arab építészeti hagyományából táplálkozik. A „mozarab művészet” fogalmat a XX. század elején alkották meg a művészettörténészek. Ez a fajta preromán építészeti spanyol nemzeti stílus; ki-

zárólag az Ibériai-félsziget északi harmadában található meg. Néhány tucat templom, illetve templomrészlet maradt fenn, melyek a középkori spanyol építészeti jelentős műemlékei. A legtöbb a mai León és Kasztília tartományban található (San Juan de Baños, San Cebrián de Mazote, San Baudelio de Berlanga, San

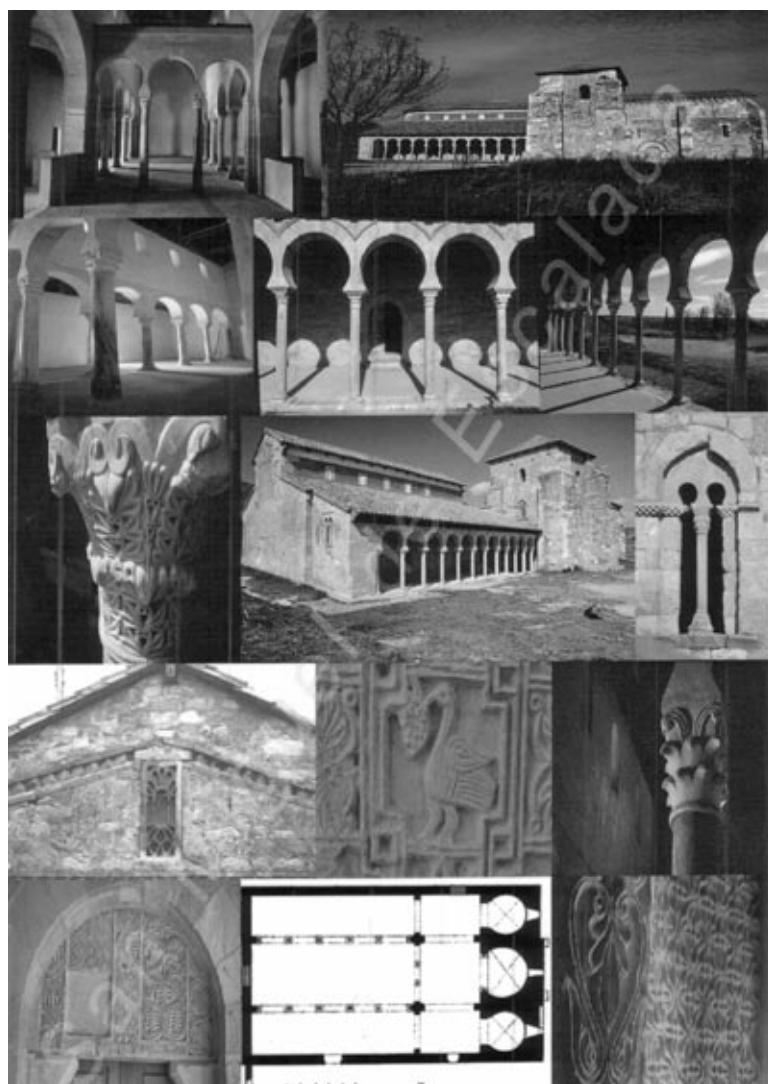
Miguel de Escalada, Santa María de Lebeña, Santiago de Peñalba stb. helységekben). A IX. században a helyi mozarabok voltak a templomépítők. A X. században változott a helyzet; Córdoba-ból vallási okokból elűldözött mozarab szerzetesek kezdtek építkezni. Ebből az időből maradt fenn a legtöbb műemlék. (A Reconquista

[722-1492 közötti keresztény visszahódítás] előrehaladtával ez a terület időközben újból keresztény kézre került, így a délről elűldözött mozarabok már nem ütköztek ellenállásba.)

A mozarab templomok jellemzői: 3-5 hajós bazilikák hármassal; patkóív használata (ezúttal az iszlám építőművészetéből már ismert, emellett patkóívvel dolgoztak, nem a vizigót templomokban található alacsonyabb ívűekkel); famenyvezet; donga- és kupolás keresztboltozat; mozlím, bizánci és nyugati gót oszlopfők és ornamentika; a gyenge megvilágításnak köszönhetően misztikus fényhatás.

Az egyik legjobb állapotban fennmaradt műemlék a képesszeállításon látható San Miguel de Escalada temploma, mely vizigót alapokra épített mozarab építmény. Mint Bardon Alfréd írja könyvében – lásd még képaláírás –: „Az apszisok előtti kereszthajó csak alaprajzban jelentkezik, térhatásban nem, mert a főhajó felfalazása az apszis faláig fut. A főhajót a szentélytől háromíves, oszlopos szentélyrekesztő (szentélyzáró fal) választja el, amely nem ér fel a mennyezetig. Ez nyugati-gót jellegzetesség. A szentélyrekesztő egykori mellvédjének kőlapján a díszítés nyugati-gót lapos faragás: derékszögű fonatos keretű mezőkben stilizált madarak, palmetták és rozetták.”

A spanyol építészettörténet egyik jellegzetessége, hogy a különböző korok és kultúrák népcsoportjai egymásra építkeztek anélkül, hogy teljesen megsemmisítették volna az előző korok emlékeit.

San Miguel de Escalada (León) – Nagyidai Nándor építész hallgató összeállítása. Bardon Alfréd így ír erről az épületről Spanyolországi építészeti című könyvében: „A templom egy VI. századi nyugati-gót templom helyén épült, 913-ban szentelték fel. A legszebb és legérdekesebb templomok egyike, amelyben a nyugati-gót, a mór és a román elemek szerencsésen ötvöződtek. A templom bazilikális elrendezésű, három hajójának apszisai belül háromnegyed kör, kívül derékszög alaprajzúak. A félkör záródású ablakokkal tagolt főhajó nyitott fedélszékű. Minden ív patkó alakú. Az oszlopfők között a nyugati-gót fejezetek mellett többségben vannak a córdobai mór fejezetekre emlékeztetők. ... A templom külsejének uralkodó motívuma a déli hosszoldalhoz támaszkodó oszlopos, íves tornác mór megjelenésű: karcsú oszlopai nem mellvéd, hanem a járószinten állnak, az ívek patkó alakúak. A délkeleti sarkon egyszerű, támpillérekkel erősített, zömök harangtorony áll. A tornác építési ideje az egykorú felirat szerint 1050, vagyis megelőzi a legrégebb román tornác (galériás) spanyol templomot, a segoviai San Juant.”

Antos Árpád

Barangolások Erdélyben – 75.

Negyedik utazás (21. rész)

Almakerék

Almakerék templomában a mennyezet egy másik képének jelenete talán páratlan a művészettörténetben: a Szent Családot ábrázolja a mindennapi teendők közben. A kis Jézus fürdetését bemutató képen József féltő gonddal nyújtja Mária felé a Gyermeket. Az Anya bal kezével nyúl a kisdédért, miközben jobbával a fürdővíz hőmérsékletét ellenőrzi. Egy angyal korszóból vizet önt a fakádba.

A Szent Család ritka ábrázolása: a gyermek fürdetése

A szárnyas oltárt az Apafiak készítették. Legszebb táblaképei becsukottan láthatók. A sárkányölő Szent György lovagot és Szent Mihály arkangyalt ábrázolják.

A művészettörténészek véleménye szerint a freskók azonos stílusjegyeik alapján arra utalnak, hogy észak-italiai mesterek keze munkája. Az ismeretlen művészek ezen kívül dolgoztak Csehországban, Dél-Franciaországban és Magyarországon, Veleméren. Talán Aquila János is köztük volt? Az almamelléki freskókat stílusjegyeik más művekhez hasonló azonossága emeli a művészettörténet jelentős értékei közé.

Marosszentimre

Murád szultán elhatározta Erdély megszerzését. Utasítására Mezid bég csapataival a Havasalföld felől betört Erdélybe. A törököket Lépes György erdélyi püspök próbálta megállítani, de seregét legyőzték. Hunyadi János 1442. március 22-én a Gyulafehérvár és Marosszentimre közötti mezőn megfutamította a törököket. A krónikák feljegyezték: a sikerben nagy része volt

Kamonyai (Kemény) Simonnak, aki páncélt, sisakot és zászlót cserélt Hunyadival. A törökök a hadvezérnek vélt Kamonyaira rontottak, mialatt Hunyadi oldalba támadta őket és seregüket szétszórta.

A győzelem tiszteletére a XII-XIII. században a romanika falusi stílusában épült templomot Hunyadi János újjáépíttette. Az egyhajós, hét boltmezős szentélyű templom nyugati bejárata felett négyzet alaprajzú torony épült, körbefutó erkéllyel. Hegyes kúpú sisak fedi. A déli oldalon befalazott ajtó. Körülötte az ajtókeret félköríves, ékrovásos díszítésű. A hajó kőpadlóján 1787-ből való Bethlen-sírkő fekszik. Kripta lehet alatta. A falon szintén ebben az évben keltezett a címeres sírtábla:

„ITT NYUKSZIK ISTENBEN BODOGUL
KIMUT HÉVIZI ANNA ELÉ 30DIK ESZT”

A templomhajó deszkamennyezetű. A szószéket a diadalív lábához építették. Egyszerű hangvetőjén ez olvasható:

Βολδογοκακι ηαλλλατρακα ας Ισθεν-
βεκ βεσζεδετ εσ μεγταρτσιακ αςτ

Boldogok, akik hallgatják az istennek beszédét és megtartják azt.

Mellette a falon – elég jó állapotban – Krisztus érdekes megfogalmazású freskója: felhúzott térdekkel a földön ülve, töviskoronás fejét ökölbe szorított kezére hajtva, mint gondolkodót ábrázolta az ismeretlen művész. A szentély gótikus bordázatu mennyezete teljesen ép. Sajnos ez nem állapítható meg a templom többi részéről. A XVIII. századtól a reformátusokhoz tartozó épület rendkívül leromlott állapotban van. Külső falairól a vakolat lehullott. A hajó megvilágítását biztosító magas ablakokból hiányzik az üveg.

A szép természeti környezetben, dombon álló templom megérdemli a felújítást. Látogatásunk befejezéséként meghallgattuk Jé-

kely Zoltán 1938-ban írt költeményét, mely szemléletesen bemutatja a templom és gyülekezete azóta sem változott helyzetét:

A marosszentimrei templomban

Fejünkre por hull, régi vakolat,
így énekeljük a drága Siont;
egér futkározik a pad alatt
s odvából egy-egy vén kuvik kiront.
Tízen vagyunk: ez a gyülekezet,
a tizenegyedik maga a pap,
de énekelünk mi százak helyett,
hogy hull belé a por s a vakolat,
a hiuban a denevér riad
s egy-egy szuvas gerenda meglazul:
tizenegyedikünk az árva pap,
tizenkettedikünk maga az Úr.
Így énekelünk mi, pár megmaradt
– azt bünteti, akit szeret az Úr –,
s velünk dalolnak a padló alatt,
kiket kiirtott az idő gazul.

Magyarremete

Magyarremete református temploma a romanika és a gótika stílusában épült.

Értékét a szentélyben látható freskók jelentik. A hátsó falon felül Pál, Péter és Bertalan apostolok, alul Szent László, Szent István király és Szent Imre – utóbbi három *bizánci öltözetben*. Talán egyedüli ez a különös ábrázolása a 3 szentnek.

A templomhajó deszkamennyezetű. Kék alapszínű kazettákban 5-5 hatágú ezüst csillag ragyog. Felújításuk 1994-1995-ben történt. Az ablakok mellett Krisztus kép, megdöbbsent arccal. Mellette Mihály arkangyal kivont karddal. Az északi falon a Szent László legenda részlete látható, amint már legyőzte a kunokat.

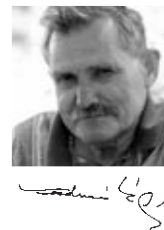

(A szerző felvételei)

Kardhordó Kálmán

Bélyegvilág

A Magyar Posta bélyegkiadási tervében jelentős szerepet kap múltunk, kultúránk kiemelkedő személyiségeiről megemlékezés, tisztelés.

2007. februárban gr. Batthyány Lajos 1848-ban miniszterelnökünk és Ferencsik János karmester 200., illetve 100. születési évfordulójára jelent meg egy-egy bélyeg; áprilisban az 1557. évi tordai és az 1707-es marosvásárhelyi országgyűlésre emlékezve, emlékeztetve János Zsigmond és II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelemről adott ki egy-egy bélyeget a Magyar Posta.

A 80. Bélyegnap rendezvénysorozatának (2007. április 27–29.) eseménye volt a XIV. TEMAFILEA bélyegkiállításon túl az idei bélyegnapi sorozat és blokk forgalomba hozatala. A kétcímletű sorozat egyikén a beteget istápoló, másikon az elesetteket gyámolító Árpád-házi Szent Erzsébet; a blokk bélyegképén az imádkozó Árpád-házi Szent Imrét, keretrajzán a Képes Krónikát idézőn Imre herceg sírbatételét ábrázolja a bélyegeket tervező Svindt Ferenc. Árpád-házi Szt.

Imre születésének 1000., Árpád-házi Szt. Erzsébet születésének 800. évfordulója tette időszerűvé e bélyegeket. Mindkettőjükről már korábban is jelent meg magyar bélyeg – Szt. Erzsébetéről számos külföldi országban is.

A magyar ifjúság védőszentjeként tisztelt Szt. Imréről halálának 900. évfordulójára közművelődési célokra feláras 4 címletű sorozat 1930-ban jelent meg. (Bélyegárveréseken időnként találkozhatni e sorozatba nem került bélyegterv változatokkal is.) Árpád-házi Szt. Erzsébetéről halálának 700. évfordulójára szintén 4 címletű sorozat jelent meg 1932-ben. (Ezek voltak a magyar bélyegtervezésben kimagasló szerepet betöltő Légrády Sándor első megvalósult bélyegei.) A későbbiekben 1944 (Nagyasszonyok sorozat), 1995 (Árpád-házi Szt. Erzsébet és portugáliai Szt. Erzsébet emlékére kiadott szelvényes bélyeg) a kiadási dátum, de II. Endre és merániai Gertrúd gyermekének Thuringiába utazása van az 1977. évi Magyar kocsis története c. sorozat záró címletén (XV. századi elképzelés), vala-

mint öt láthatjuk a Magyar millennium blokk sor 3. bélyegén.

A magyar szentek közül ő a legismertebb a keresztény világban, külföldi útjainkon templomokban könnyen azonosíthatjuk attribútuma, a rózsák alapján.

Áprilisban pénztárcánkat érintő „meglepetés” is érhetett: 16-án négy különböző Ballagás bélyegem elnevezésű forgalmi bélyegív jelent meg 20-20 bélyeggel, melyek a hozzájuk kapcsolódó szelvény révén személyesítésre is alkalmasak – hasonlóan korábbi kiadásokhoz. Érdekességük, hogy a legutóbb kiadott díjjegyes forgalmi levelezőlaphoz, borítékokhoz hasonlóan nem tartalmaznak értékjelölést, helyette a „Belföld”, „Belföld elsőbbségi” szó szerepel. Így tarifaváltozás esetén is bármikor felhasználhatók kiegészítő bérmentesítés nélkül. Az elsőbbségi ív ára jelenleg 20×95, a belföldieké ívenként 20×62 forint.

Május „bélyegtermése” is bőségesnek ígérkezik.

Újjáalakult a Pécsi Nyomdász Egylet

Tavaly 36 egykori nyomdász, könyvkötő újjáalakította a Pécsi Nyomdász Egyletet. Elfogadták új, módosított alapszabályukat – ezt a Megyei Bíróság jóváhagyta –, megválasztották az új vezető testületeiket. Az elnök Dominó Balász lett.

Ezt követően kibontakozott az egylet tartalmas élete. Minden hónap első hétfőjén klubösszejevetelt tartanak. Tavaly sikeres évbúcsúztatót rendeztek a Tettye vendéglőben, az évben nőnapra összejevetelt tartottak a Vig Apát fogadóban.

Ez évre is kialakultak elképzeléseik. Üzemlátogatást szerveznek a szekszárdi nyomdába, kirándulást az igali gyógyfürdőbe, megrendezik Gutenberg emlékére a hagyományos János-napi ünnepségüket, egy hajókirándulást szeretnének szervezni a Drávan.

Ez évben lesz 100 éve, hogy Kner Imre átvette apjától a világhírű gyomai nyomda vezetését. A Pécsi Városi Könyvtárral közös megemlékezést, kiállítással egybekötve, kívánnak ez alkalommal szervezni.

Az egylet mellett működik egy hagyományörző munkacsoport, mely feladatának tekinti a szakma értékeinek őrzését, új alkotások létrehozását. Elsőként a Pécs/Sopianae Kht. támogatásával, mini és mikró kivitelben, díszdobozos csomagolásban megörökítették a Cella Septichora feltárásának előzményeit és megvalósítását. A könyvritkaságok gyűjtői megvásárolhatják a pécsi Szent István téren lévő örökségi látogatási központ pénztáránál.

MITZKI ERVIN

Kocsis Tibor

Élek: halok (a Törvény szerint)

„Ha történik velem valami...”
Mert történik, persze. S ugyan mi?

Nyíltan és nyersen: ha meghalok,
és elvisznek az ördögök
(vagy angyalok?),
ha jobblétre szenderülök,
ha elhunyak,
ha leteszem a kanalat,
ha felkötik az államát,
ha kiszenvedek
s végleg elmegyek,
ha elszáll belőlem a lélek
s porból vétetvén porrá lészek,
ha örök nyugovóra térek
s már őseim körében élek,
ha sóhajt a halotti ének,
emlékeztvén ne búsuljatok.

Csendes szóval így búcsúzzatok:
„Bevégeztetett.”

Juhani Nagy 15. könyve

Barátunk és szerzőtársunk, Juhani Nagy János az elmúlt évben második díjat nyert *Mihály könyve* című pályaművével a Debrecen város által meghirdetett Csokonai-regénypályázaton. A Szamárfül Kiadó az idei Könyvhétre jelentette meg a könyvet.

A kötet bemutatóját május 24-én tartották Debrecenben, a Dóczi Gedeon Református Gimnáziumban, a szerző egykori iskolájában. A nagy sikerű rendezvényen Juhani Nagy Jánossal Nagy Bandó András beszélgetett.

Juhani Nagy regénye nemcsak Csokonai Vitéz Mihály életébe, hanem a korabeli cívisváros mindennapjaiba is bepillantást enged. A történet Csokonai Vitéz Mihály halálával indul, akit a tudós professzor Hatvani István visszahoz az életbe. Juhani Nagy János regényét nemcsak felnőtteknek, hanem gyerekeknek is szánja: „Egy ilyen posztmodern könyv segíthet abban, hogy a diákok kedvet kapjanak ahhoz, hogy a tananyagban nem szereplő Csokonai Vitéz Mihály verseket is olvassák” – nyilatkozta az író.

A Mihály könyve című művet Pécsset is bemutatták május 26-án, ezt követően pedig a 78. Ünnepi Könyvhéten Budapesten, a Vörösmarty téren dedikálta a szerző a legújabb kötetét (sorrendben a tizenötödikét).

A Mihály könyve a kiadótól megrendelhető a bando@dravanet.hu e-mail-címen (belföldre utánvétellel postázzák).

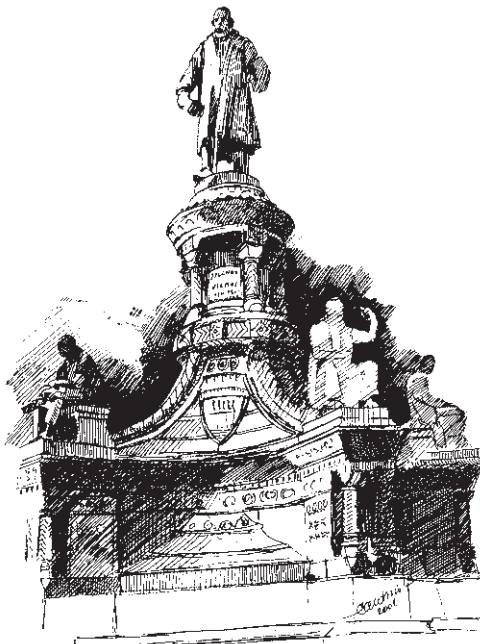
Törtely Zsuzsa

Elkezdték a Zsolnay-szobor fölüjlesztését (végre)

Amikor a magyar és a pécsi közélet nagy alakja, a külföldön is ünnepezt Zsolnay Vilmos 1900. március 23-án szeretett városában örökre lehunyta a szemét, már aznap (!) a Pécsi Kereskedelmi és Iparkamara (amelyet az ő

a Pécsi Országos Kiállítás mutatta be a térség gazdasági értékeit a hazai és a külföldi látogatóknak.

A szobor avatására a kiállítás végén, október 13-án került sor. A Rákóczi és a Szabadság út sarkán lévő szobor főalakját az akkor föltűnt Horvay János alkotta, a szimbolikus mellékalakok (a Fazekasság, a Vegyészet, a Festészet, a Szobrászat, az Építészet) Apáti Abt Sándor munkáját dicsérik, a talapzat Schulek Frigyes munkája. A szobrok anyaga bronz, a talapzaté plutonit, az aljzat pedig süttő-haraszti mészkőből készült. A központi helyen lévő szobor hosszú ideje bedeszkázva várta a fölüjlesztést, amely végre a közelmúltban megindult. A műemléki hatóság felügyelete mellett a munkálatokat a PVV Zrt. végzi, értő restaurátorokat, szakembereket bízván meg a munkálatok elvégzésével. A városi önkormányzat és a kamara biztosította az összeget, reméljük, a százéves évfordulóra régi fényében áll ez a büszke és szép alkotás!

A Zsolnay-szobor – Kardos István rajza

kezdeményezése hozott létre hajdanán) megindította szobrára a gyűjtést Littke Lőrinc javaslatára. Mivel a fővárosban is nagy visszhangja támadt az ügynek Pécs mellett, a szervezőmunka megindulhatott, a szoborbizottság létrejött. Azt azonban feltétlenül meg kell jegyezni, hogy a szobor 1907-re csak úgy jöhetett létre, hogy fia, az akkor már szintén nagyhatalmú és jelentős közéleti férfiú, Zsolnay Miklós jelentős összeggel segítette a megvalósítását. Ő állott az élére annak a kezdeményezésnek is, amelynek során száz éve, 1907 nyarán

A szoboregyüttes alakjait restaurálásra szállították

Garázson kívül tárolónak, felvonulási épületnek, horgász háznak is használható

Alapár: 240 ezer forint + áfa

Érdeklődni lehet a 72/447-760 és a 06/30-271-9446 telefonszámokon

A mintadarab megtekinthető:

Pécsset a Kanyar u. 22. szám alatt,

Mohácson a Szőlőhegy,
Csencsevár u. 5-9. szám alatt.

Romhányi Alma

A szegény Ember ötlete

Élt egyszer egy öregember, a messzi Lassú-öregedésországban, aki fiatal korában úgy határozott, hogy ha a fia nagykorú lesz, akkor nem ám egy falusi zsémbes asszonyhoz kényszeríti, hanem egy jólelkű gyönyörű menyecskehez.

De honnan lehet ezt tudni? Tette fel magában oly gyakran a kérdést. Mígnem három nappal a fia tizennyolcadik születésnapján valami szöveget ütött a fejében. Az, hogy ha külsőleg szépnek találja a lányt, hogyan döntheti el, belülről is megfelel majd a fiának: Hogyha találkozik eggyel, mindig nevetséges arcot vág. Ha a lányka kineveti, akkor belül kárörvendő, szívtelen teremtés, aki nem méltó az ő gyermekéhez. Ha még csak kuncogni sem kezd, annál inkább.

Így történt ez száz meg száz alkalommal, mígnem az ország összes lánya kacagni kezdett rajta.

Várt az immár öreg megint évszázadokig, ám az újabb és újabb született leányok is mind kinevették. Az öregember már haldoklott, és még mindig nem talált megfelelő feleséget, pedig György, a fia már a férfikor legszebbikébe ért. Aggódni kezdett az öreg. A fiára bízta a titkát. Az megígérte, hogy folytatja apja szokatlan tevékenységét, amikor az említett kilehelte a lelkét.

Végül az ezredik ház tizedik nagykorú lányára nem nevetett. György arra azonban azt árulta el, hogy nem is várt kevesebbet a lánytól. Így szólt hát:

– Hogy hívnak, virágom?

A fiatal lány bátortalanul válaszolt.

– I... I... Imola a nevem. És kegyelmed kicsoda? – kérdezte kisé felbátorodva.

– György vagyok, és azért jöttem, hogy megtaláljam szívem asszonyát. Megtaláltam. Te leszel az...

György azt hitte, Imola azon nyomban „igent” mond, de tévedett.

– Előbb bizonyítsd be, hogy te is méltó vagy hozzám. Ez így szerencsés, nem uram?

– Persze, lelkem. Mit kell tennem?

– Egy jegenyefenyő ott áll egy kopott szőnyeg közepén tíz éve... Azóta alaposan lehullottak tüskéi, és beleszúródtak az oszladozó szőnyegbe. Szedd ki őket egy este és reggel alatt, vagy... vagy nem lehetek a tied.

Ezeket Imola nagy nehézségekkel mondta ki, mert ő is nagyon megszerette Györgyöt.

György odament az említett helyre, és elkezdte szedegetni a tüskéket.

– Ez így nem megy! – fakadt ki, miután az egyik tüske sebet ejtett a kezén. De ahogy ezt kimondta, ott termelt egy sündisznócska. Még csak rá sem nézett a csodálkozó Györgyre, máris munkához látott. Mint egy száraz talaj a vizet, szívni kezdte magába a jegenyefa tüskéit. Aztán se szó, se beszéd, eliramodott.

Délben Imola vidáman szállt felé, gyönyörű esküvői ruhájában. Így még tündöklőbben festett, mint hétköznapi ruhában. Györgynek tátva maradt a szája, de aztán gyorsan be is csukta, mert eszébe jutott, hogy Imola figyel, aki szólni készült hozzá:

– Tudtam, hogy kiállod a próbát – szólt, de aztán rögtön férje nyakába ugrott, és megcsókolta.

György nagyon hálás volt a kis sündisznónak, aki segített neki, mert őt gyermekük született.

Fiatalok oldala

Prim Péter

Remete

Erdő. Tisztás. Kunyhó. Hintaszék. Pipa. Nyugalom. Ősz. Magány. Béke. Boldogság.

A fák félig lehullott lombján átszűrődő napfénycsíkok nyugodtan esnek az avarra.

Pipafüst örvénylik lágyan felfelé, halkan de mesésen dalolnak a madarak.

Egy ősz szakállú remete hintázik a székében, miközben a tájban gyönyörködik.

Kutyája a széktől nem messze tartja napi megszokott pihenőjét. Halkan szuszog, szeme csukva, szinte teljesen kikapcsolódva, de azért éberem fekszik. Szundikál.

Közben.

Város. Beton. Utca. Lakótelep. Csúcsforgalom. Hangzavar. Zűr-zavar. Tömeg. Nyomor.

Szürke házak között szürke arcú emberek siklanak el egymás mellett.

Szürke szagú szmog szívárog az autókból. Mindenki siet valahova.

Munkába mennek, munkából jönnek. Dolgoznak vagy éppen csak hivatalos ügyeket intéznek.

Itt nem hallani a madarakat, vagy talán mégis...csak a galambok búgnak a járdán és mindenfélét csipegetnek. Nincs megállás, rohanás, kapkodás van.

Vissza.

Alkonyat. Tűz. Vacsora. Fácán. Bor. Hegedű. Idill. Nyugalom.

Halkan roppan a parázs, szisszen, láng lobban. Vacsora után zene a kutyának.

Nincs más. Ketten ülnek a tűz mellett. Remeténk a lángokba bámul és játszik.

Most minden olyan, mint a mesékben. Hegedűszó simogatja most az erdőt, és a lemenő nap pirosan elköszön. Ahogy vége az utolsó dálnak, lassan vége lett egy napnak is.

Megint.

Este. Busz. Emberek. Haza. Lakás. Kaja. TV. Hírek. Háborúk. Vér. Egyéb.

Vibrál a televízió, sistereg a rádió. A gyerekek hangosan rajzfilmet néznek. Szüleik a konyhában. Anyuka mosogat, apuka hallgatja a rádiót. Híradó van éppen.

Autóba rejtett pokolgép. 4 halott. Féltékeny tinédzser. 2 halott. Közúti baleset. 2 halott.

Ellopták, megrongálták, kigyulladt, elfogták, lezuhant, lelőtték, megsérült... reklám!!!

A műsorok után az egész család visszavonul, aludni térnek. Holnap: munka, iskola...

Végül.

Szoba. Ágy. Férfi. Alszik. Horkol. Álmodik. Szerelmet. Pillangót. Felhőt. Virágot.

Itt.

Legyen.

Vége.

Szerkesztőségünk várja fiatalok rajzait, verseit, írásait a következő címeiken:

7614 Pécs, Pf. 59. • e-mail: hethatar@t-online.hu

Leonardo da Vinci gondolata		Szenyvezett Kutyabecenév	Ismé Pénzköltés	Déli-gyümölcs Csillagászati jel.	Szénsav Belül bigott	Keleti hosszú kabát	Feltéve Öltöny tartozéka	Főzelnövény Híg keverve	Száz a négyzeten
1	Zsidó templom 5						Elszólít Zeusz kedvese		
2	Nagy vértés hal Törpe versenyautó		Gyermekmegrontó					Zamata Majdnem drogos	
		Modor zöme Kellemtelen	Fél fa Népies horog	Névelő Ütem	Meghosszabbít Kórház jele			Pest belső Elektron	
4					Végtelen ház Többesjel		Érzekelj Kordillérák		
	Tanít		Égés-termék Látogat		Ezer-milliomod Bús			Úrmanó	
	Japán sport-fokozat Urbánus	5 Kén vj.	Patinás sport-klubunk		Kötő-hang Becézett Imre	Csendes nyűg Idegen férfinév		Napisten Sűrűg-forog népiesen	Kötő-szócsonka Majdnem száz
			Semmi Lemaradását behozatja	Törtszám Magyar autójel			Latin csont Udvarit takarít		
	Csendes kötés Lombos növény		Páros széf Orvos-ság	Vicces Lantán vj.				Napszak	
		Fővárosi sportklub	Német kikötő-város Ducsi		Becézett Simon Csendben inal			Kevert réz Rangjelző	
3					Ada... úszónő v. Durva posztó		A ló lábának jelzője Lantán		
	Ritka férfinév			Laertes fele Katonai bemutató		Azonos igeekötők Keleti táblajáték			Hidrogén ... Olivér szőlőfajta
	Lélekben megtapas Tagadó-szó			Belga aj. Özönlik	Bevetetlen terület			Argó szeszital ... Gynt Ibsen-mű	
		49 Kerti szerszám	Kevert Sára Nitrogén		A sor végén	Zérus Csap	Olaj mérték-egysége	Föld-történeti korszak	
	Logaritmus Főtlen	Horgony Áram ígéje			Indulat-szó		Gramm Fémmel ötvöz	Kevert Iser	
			Palóc alma Csendben sült		Roszkívánsága			Belül letaszít	
			Csendben szalad Egyiptom régen		Idő jele Végtelenül falják	Csendes Aral Halász-eszköz		RÉI Férfinév	Támogat
	Majdnem leráz Gyógyította			Fúvós hangszer Deréköv				50 Pipa hangzói	Kén vj. ...-fári
	Körülbelül Ok nélk. vitát kezd valakivel	Névelő Orvosi műszer	Amper Ritka férfinév	Döntés jelzője					Lóerő Fülbe mond
				Páros szél	Csúnyság ÁÁÁÁ				
	Üres lyuk	Csendes rája 100		Fegyveres sportoló 50			Oxigén Ö	Férfiasan előkelő Kérdő-hang	
						Idősebbnek mutat			

DRELICSKA ATTILA EMLÉKÉRE

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és a megfejtést beküldők közül a szerencsés a Magyar Turizmus kártyát (értéke 4990 forint akciós áron) nyeri meg. Beküldendő Leonardo da Vinci gondolata július 6-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethedhethatar.hu).

Az áprilisi számunk rejtvenyének megfejtése:

„Az emberi természet olyan, hogy bölcsen gondolkodik, de esztelenül cselekszik.” (Anatole France gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül

Zerinváry Lajos (5600 Békéscsaba, Derkovits sor) olvasónk nyerte meg a Magyar Turizmus kártyát.

Ambrose Bierce gondolata		Sete másként	Tűznyelv	Egész	Erdei vad	Álhaj	Szomog	Férfi	Elharapdál
		Nagy-lelkű	Arab ország	... a sárkány	Személyed	Hegy alapanyaga	Taktus		
1									
	Textil-növény		Alkotás		Vár		Idegen hármas		
	Bíróság-ra citálad		Y		Cink vj.		Kályha sütője		
2	Úri-csomag					Nagy varázsló	Régi iskola-típus		
	Sertést levágja					Rövid üveg			
Keverék			Ám	Bogár-féle			Kevert müge		
Arab férfinév				Okos			Koffer belseje		
		Teller ...		Végtelen sör	Elevenen	Csendes gödör	Napisten	Neolo-gizálni	50
		Finomság					Keverve szűk		Dunántúli sportklub
3							Hasíték	Farád	Török népcso-p.
								Giga	R. hordó-mérték
			Gyakorító képző	4					
Iskolai osztályzat				Elektron	Hang-talanul vérezők		Névelő	Táj jelzője	
Dermedt				Dús	Kev.száz			Kis ter-metű ló	
		Távol				Többsesjel	Idős bácsit		Zorro
		Noha				Épület-szárny	Baranyai település		Lyuk a dínnyén
Ha angolul	Írásjegy			Z	Amper	Esőn álló		Női hangnem	
Kérdő-szócská	Séta fele			Tádé hangzói	50	Izomkötő		Csoki jelzője	
			Tetejére léptet				Nő-rokonom		
			Idő jele				50		
Hirlap					Elemzés-tan				

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és beküldők között lapunk egyéves előfizetését sorsoljuk ki. Beküldendő Ambrose Bierce gondolata július 6-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethathatar.hu).

Az áprilisi számunk rejtvényének megfejtése:

„Amikor felkelek, tudom, hogy egy jó dolog vár rám: a lefekvés.” (Al Bundy gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül lapunk egyéves előfizetését Flórián Károly (1106 Budapest, Hegedűs Gy. u.) olvasónk nyerte.

VARÁZSKÉP – 223.

DR. MÁNDOKI LÁSZLÓ NÉPRAJZTUDÓS EMLÉKÉRE

Első számunktól kezdve mindegyikben található varázskép. Dr. Mándoki László néprajztudós nemcsak rendelkezésünkre bocsátotta világhírű rejtvénygyűjteményének ezen darabjait, hanem versikéket is írt hozzájuk. Ezt a hagyományt folytatva Szigetvári-Szattinger Krisztián jóvoltából ismét versikékkal jelennek meg a varázsképek.

Aki megtalálja a képben a keresendőt, kiszínezi, a képet kivágja vagy fénymásolja, és nem rest július 6-ig borítékba téve szerkesztőségünk címére (7614 Pécs, Pf. 59.) elküldeni, megnyerhet 50 szelet

Zúg az erdő,
Valaki kísért.
De hol van Karcsi,
Aki az imént még kísért?!
Mindig jobb az emberi kíséret,
Mint egy ilyen kósza kísértet!!

Az áprilisi számunk varázsképén az Anyut megtalálók közül GÁBOR FERENC (7370 Sásd, Ady E. u.) olvasónk nyerte az 50 szelet csokoládét.

Bandi András

Felfogás kérdése?

Pár hét alatt két jó darabot láttam a Pécsi Nemzeti Színházban. Mindkettő egész estés, szórakoztató, csak épp a műfajuk egy kissé eltérő. A Luxemburg grófja nagyoperett, az Osztrák-Magyar Monarchiában született, így magán viseli annak minden ízét, zamatát.

A Lehár Ferenc által 1905-ben egy üdülőhelyen „összedobott” remekmű, helyszíne Párizs, de a jellemek monarchiabeliek, ahogy a korabeli sajtó is megjegyzi. A történet egyszerű, bár a szereplők mindent megtesznek, hogy bonyolulttá váljon. A korosodó Sir Basil szerelmes lesz az Opera énekesnőjébe, de rangon alul nem házasodhat, így kieszközli, hogy látszatházasságot kössön egy „örökölt” rangú, de ifjú gróffal. A teatrális válás után, pedig ő is férjhez veheti a szíve választottját. De az élet, az, bizony egy nagy rendező, így sok akadály gördül a szerelmük útjába ebben a keserű-édes történetben. A végén, persze, győz az igazi szerelem, mindenki megtalálja az élete értelmét ... és párját. A szereposztás parádés. N Szabó Sándor most is hiteles hősszerelmes, Csengeri Attila a fiatalág bájával hódít, a két Katalin, Lesznyák és

Stubendek, pedig szinte lubickol a reá szabott szerepben. Ami külön dicséretet érdemel a lakáj (mellékszerep), valamint a törvényszéki elnök szerepében játszó Lipics Zsolt brillírozása. Hálás szerepek? Nem tudom. De azt igen, hogy színpadon óriási sikerük volt. Egyetlen hiányosságként a szereplők betétdalainak kihangsúlyozását (annak hiányát) említeném meg, amit néha elnyomott a zenekar.

A másik darab, ami kortárs az előbbivel Georges Feydeau, francia szerző remekműve „A hülyéje”. A fiatal korában bohém életet élő szerző nagyon otthonosan mozog a felső körök intim életében. Ezt a polgári társadalmat parodizálja ki ez alkalommal, néhol bürleszkbe illő jelenetekben. Az esemény annyi szálon fut, hogy néha a néző csak kapkodja a fejét, ki, kicsodával kit is csal meg? A lényeg azonban az, hogy a megcsalt, megcsalott férjek és asszonyaik bosszúért kiáltanak, mindenki meg akarja torolni az őt ért sérelmeket. A középpontban pedig, ott áll a balek, a tökfilkó, a hülye férj, Zayzon Zsolt személyében, akinek mindig az éppen aktuális szerető elmeséli, hogy őt tulajdonképpen meg sem csalták. Sőt! A

két fiatal csábító szerepében, aki a darab vége felé kissé már kifulladás, Pál András és Köles Ferenc minden útjukba akadt nőt, sőt még a guruló almát is...

A nők, az intrika nagy mesterei: Darabont Mikold, Herczeg Adrienn, Szabó Vera és Kovács Mimi pedig megragadnak minden alkalmat a hűtlen férjek, partnerek megleckéztetésére. És mindezt olyan fífikával, hogy az éppen aktuális partner jóváhagyását is megkapják hozzá. Egyszóval, igazi, hamisítatlan francia bohózat. Ám a szerző, mintegy ellenpontozandó a pergő, túlfűtött szerelmi történeteket egy öregedő, tizenöt éves házasságukat ünneplő, süket nőt és megcsömörlött férjét is becsempészte a vígjáték vége felé, mintegy a jövőt is felvillantandó a most épp egymásba gabalyodott fiataloknak. Lipics Zsolt, a férj, Stubendek Katalin pedig a süket feleség szerepében óriásit alakít.

Két történet a szerelemtől, a csalódásról, majd az egymásra találásról, ami ugyanabban a korban, századforduló idején folyik, szinte azonos helyszínen. És micsoda felfogásbeli különbség! Talán az életet nem is szabad komolyan venni?

MEGRENDELŐ

Megrendelem a Hetedhéthatár című közérdekű magazint

..... példányban 2007. év ..... hónaptól

12 számot
1150 forint előfizetési áron

Név: .....

Település: ..... Irányítószám: .....

Utca, házzszám: ..... Postafiók: .....

Tel./fax: .....

Fizetés: banki átutalással – postai csekken (a megfelelő aláhúzendó)

Egyéb megjegyzés: .....

.....
aláírás

A megrendelés alapján a kiadó küldi a számlát, illetve a postai befizetési csekket.

Visszaküldendő a szerkesztőség és kiadó címére:

7761 Kozármisleny, Mikszáth K. u. 24.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

(Nemzetközi: HU31-50100112-12005985)

e.graphic stúdió

• Egyedi könyvek

teljes kivitelezése
akár 50-100 példányban is

• Hetilapok, periodikák

tördelése és komplett
nyomdai kivitelezése

• Színes plakátok készítése

30×60 cm méretig

• Színes és fekete-fehér

fénymásolás és nyomtatás

Nyitva:

Hétköznap 08.00-19.00

7624 Pécs, Hungária u. 14.

Tel./fax: 72/227-350

info@edenscript.hu

Szarvas István

Napirend előtt

Parlamenti beszélgetés

Dr. Szánthó Őrsike alkotmányjogász-kutató. Jogi tanulmányait Budapesten az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán végezte 1999-ben „summa cum laude” eredménnyel. 1999-ben felvételt nyert az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola PhD képzésbe, amelyet 2002-ben abszolvált. A jogász doktoranduszok országos publikációs versenyén 2002-ben II. díjat ért el tudományos munkájával. 2003-tól a Magyar Tudományos Akadémia kutató jogásza. Számos publikáció szerzője, az egyetemen sikeres szemináriumokat, előadásokat tartott. A jogász kutatóval a parlament folyosóján a napirend előtti felszólalásokról beszélgettünk.

Doktornő! Kérem, ismertesse a napirend előtti felszólalások intézményét!

A napirend előtti felszólalás 1887 óta ismert a magyar parlamenti jogban. Cizellált szabályozásával – lehatárolt alanyi körök, időkeret-skálák, reagálási jog – valóban klaszszikus modellnek nevezhető. A napirend előtti felszólalás a jogi irodalom szintjén nem nyert besorolást az ellenőrzési aspektusú beszédformák közé, csupán, mint egy különleges szereplési repertoár van számon tartva. Ennek az lehet az oka, hogy napirend előtt felszólaló nemcsak képviselő lehet, hanem a köztársasági elnök, a miniszterelnök és a Kormány tagja is, és ezzel összefüggésben a napirend előtti nem mindig tartalmaz kérdéselemet, inkább egy-egy fontosabb erőcentrum-témát világít meg, deklaráló stílusban. Ezek az ismérvek azonban – gondolataink szerint – nem állnak ellentétben az ellenőrzési jelleggel, sőt egy kinyilvánító felszólalás is képes felelősségre vonó energiaszintekkel dolgozni. Azt mondhatjuk, nincs napirendi-röghözkötöttség.

Hogyan értelmezhetjük azt az Ön által definiált kategóriát, hogy itt nincsen „napirendi-röghözkötöttség”?

A napirend-megszavazástól való abszolút függetlenség megsokszorozza a napirend előtti mező képesség-skáláját. Más ellenőrzési típusú beszédformák (például interpelláció, kérdés) napirendi kötöttségben működnek, ez azt jelenti, hogy ha az Országgyűlés nem szavazza meg a napirendet, akkor elfogadott napirend hiányában a napirendi javaslat egyik pontja sem tárgyalható, így az interpelláció, kérdés, de még az azonnali kérdés sem. Dominánsan érzékelhető a napirendtől való szabadság, mint kulcsérték, abban az esetben, amikor a napirendet nem szavazza meg az Országgyűlés. Ilyen esetekben ez az egyetlen beszédforma, amely bevethető. Ekkor, szinte nem várt mértékben is megnövekedhet a napirend előttizés jelentősége, hiszen csak ezek a felszólalások hangzanak el, így a tévé is ezeket közvetíti, és ezek után az elnök be-rekeszti az ülést. Ez az „eljárás oltalom” és az erős médiafüggés szélessávú garanciát nyújt a napirend előttinek.

Mi lehet a napirend előtti felszólalás tárgya?

A házszabályi definíció szerint a napirend előtti tárgya napirenden nem szereplő, országos jelentőségű, halaszthatatlan és rendkívüli kell hogy legyen. Ezen négy feltétel közül a napirendben nem szereplés a leginkább betartott. Az országos jelentőséget, halaszthatatlanságot és rendkívüliséget a parlamenti soft law valahogy mindig felfedezni véli. Sajat, 1999 óta tartó kutatásaim és sokadik parlamenti ciklusukat töltő képviselők elbeszélései egybevágnak; az 1990-es Országgyűlés lelkesedése megsokszorozta Házon belül is a napirend előttizés jelentőségét, olyannyira, hogy ezen felszólalások után a napirendet is gond nélkül meg lehetett szavazni; az egybegyűlt képviselők olyan sokan voltak, hogy minden kötelező frakcióintézkedés nélkül biztosították a határozatképességhez előírt létszámot. Így vált a népszerű napirend előtti a napirend megszavazásának biztosítékává. Mára változott a helyzet, a napirend előttiző kifelé beszél, Házon belül kevés kötőerővel, minden napirendi javaslaton vastag betűs üzenet hirdeti: „Határozatképesség szükséges!”

A napirend előtti felszólalások leggyakoribb témakörei: az aktuálpolitika, a kvázi kötelező, például beszámoló jellegű felszólalások, szakmai témák, megemlékezések, figyelemfelhívó helyzetértékelések (de például egy karácsony előtti utolsó ülés-

Dr. Szánthó Őrsike

napon napirend előtt, egy kormányparti frakcióvezető mézeskalács angyalkákkal lept meg kormányparti és ellenzéki frakcióvezető kollégáit).

A frakcióvezető felszólalásával kapcsolatban milyen a parlamenti gyakorlat? Megfigyeléseim alapján a frakcióból a frakcióvezető jogosult napirend előttire.

Igen. Itt az az usz, hogy a párt első emberei alkotják a frakcióvezetői/-helyettesi gyűrűt, de a napirend előtti igények változásának függvényében egyetlen napra is választanak frakcióvezető-helyettest. Az ilyen egy napra kinevezettnek semmiféle frakciószervezési feladata nincs, kizárólag a vezetés által ütöképesnek ítélt napirend előtti felszólalást kell abszolválnia öt percben. Amikor a házelnök bejelenti, hogy egy adott ülésnapra kikeret választottak frakcióvezető-helyettest, akkor a parlamenti jogban jártas tudja, hogy azok a személyek lesznek a napirend előtt felszólalók.

Úgy tudom, külön szabályok vonatkoznak bizonyos alanyi körökre!

Igen, külön szabályok utalnak a köztársasági elnök, a miniszterelnök, a Kormány tagja és a mentelmi jogában felfüggesztett képviselő napirend előtti felszólalására. A köztársasági elnök ritkán szólal fel napirend előtt. Míves felszólalásai ünnepélyes alkalmakhoz köthetők, az alakuló ülések és cikluszárók méltó felszólalója. A köztársasági elnöknek a viszontválasz lehetőség nem garantált. Ennek talán az az oka, hogy a parlamenti usz nem akarja politikai actorba inkludálni a morális hatalmi ágként semleges köztársasági elnököt, akinek a viszontválaszra stratégiailag sincs szüksége, hiszen a köztársasági elnöki napirend előttivel illik egyetérteni. A miniszterelnök napirend előttije nagy jelentőségű Házon belül és kívül egyaránt. A tavaszi és őszi ülésszakok első ülésnapján rendszeresen napirend előtt tart beszámolót, de más ülésnapokon is felszólal ebben a formában. Ezen felszólalások alatt intenzív a médiafigyelem, betelnek a páholyok, minden frakció koncentráll; és hogy a politikai üzenet szavak nélkül is képes kommunikálni, azt bizonyítja egy frakciómegoldás is, amely a napirend előtt rendszeresen felszólaló szigorú férfiak mögé lány hölgykoszorút ültetett, ezzel is deklarálva a női reprezentáció jelentőségét. Mivel a miniszterelnök napirend előttijét ex officio is kemény ellenzéki replika fogadja, ezért részére viszontválasz lehetőség biztosított, amelyre láthatóan igényt is tart: a reagálásokat alatt figyelmesen jegyzetel. A kormánytagok napirend előtti felszólalásai is tekintélyesek. A képviselő – akinek mentelmi jogát az Országgyűlés felfüggesztette – jogosult kétperces időkeretben az eljárás jogerős befejezéséről az Országgyűlést tájékoztatni. A Házszabályban ez egy olyan szabályozáshely, ahol markánsan felismerhető, hogy a parlamentek bizonyos funkciói a bírói eljárás logikájának engedelmeskednek.

A napirend előttihez reagálási jogok is kapcsolódnak?

Igy van. A frakcióvezető napirend előttijére a Kormány képviselője öt percben, a kormánytag napirend előttijére pedig a frakcióvezető két percben reagálhat. A miniszterelnök felszólalására a frakcióvezető öt percben – illetve nyolc percben, ha az elnöki felszólalás meghaladta a 20 percet – reagálhat. Továbbá, az, aki személyében érintett – a napirend előtti révén – két percben reagálhat. Reagálásra nem lehet reagálni. A személyes érintettség egyébként komplikált kategória. Bizottsági állásfoglalások szerint például nem tekinthető személyes érintettségnek, amikor csak a képviselő neve vagy tisztsége hangzik el, pedig ez nyilvánvalóan egyértelmű azonosítást eredményez. Ilyenkor a Plénum feszült kapacitással működik...

Czupy György
Czupy György

Híres kifejezések története - 2.

Cerberus. Kutyaformájú (többfejű, háromfejű) szörnyeteg, amely őrzi az alvilág kapuját. Ugatása félelmet kelt. Farka és sörénye mérges kígyókból áll, mindenkit leereszt az alvilágba, de ki senkit sem. Homérosz Hádész kutyájának említi, ki sötét barlangoknál, veszélyes szakadékoknál áll őrt. Az alvilág Homérosz szerint homályos hely a föld legbelsejében, túl az Óceánuson. Az alvilág tornácán Odüsszeusz is megfordult, de nem ment be. Vergilius szerint a lejárata a Styx tónál van, ahol a halottak lelkét Caron, a révész viszi le Cerberus elé.

Csáky szalmája – az értékeket a jóhiszeműséget kihasználva lopják el. Csáky László gróf a 17. század első felében, segítve a szegényeket, hozzájárult, hogy lévai birtokán a jobbágyok belátásuk szerint, ellenőrzés nélkül bármennyi szalmát magukkal vihessenek. Az lett a következménye, hogy nemcsak szalmát vittek, de hazavitték a levágott gabonát is cséplés előtt. Amikor a birtok új földesurat kapott az Esterházyak személyében, a tisztartó a következő szavakkal ripakodott a rafinált jobbágyokra: „Ez nem Csáky szalmája!”

Egyszer volt Budán kutyavásár. Mátyás király (1458–1490) halála után a magyar történelem egyedülálló legendát hozott létre: Mátyás, az igazságos király képét. Magyarország a 15. században meghatározó szerepet töltött be, ami az addigiak-

nál jóval nagyobb beszedett adókat tételez fel. Mátyás király környezetében található olyan személyek, akik előtérbe helyezték a tudatos propagandát. Ennek ellenére kevésbé rendezett viszonyok között – halálát követően – jött létre egy népmesei királykép: a jóságos, egyszerűen élő, a hatalmasok, kapzsi ellen fellépő uralkodó alakja. Néphagyomány szerint egyszer Mátyás király az Alföldet járta, mint szabadságos huszár. Ekkor két parasztembert látott meg. Az egyik jómódú volt, hat ökörrrel szántott, a másiknak csak két ökör húzta az ekéjét. Az uralkodó odament a gazdaghoz, és kérte, hogy segítsen szegény telektársának, de az elutasította. Ekkor átment a szegényhez a király, és miután leleplezte magát, arra kérte, hogy adja el két gebéjét. A lovak bőréből vegyen magának annyi kutyát, amennyit csak tud, és azokat vigye Budára, a király udvarába. Amikor megérkezett, a király és a nagyurak megvették az összes kutyát. Így lett gazdag ember a szegény. A hatökrös parasztember is hasonlóan cselekedett: megvette az összes kutyát a környéken, és felment ő is Budára, a királyhoz. Azonban senki nem akart már kutyát venni, sőt a katonák meg is verték a gazdag embert, mondván: „Egyszer volt Budán kutyavásár.”

Háry János. Garay János (1812–1853) a reformkor tevékeny, kimagasló, a szakmát elsőként élethivatásszerűen művelő újságírója volt. Kortársa volt Vörösmarty, Czuczor. Kedves egyénisége, irodalomszervező ambíciói, s főként „Az obsitos” (1843) c. műve miatt nem lehet elfelejteni Szekszárd szülöttét. A kétrészes költemény főhőse Háry János, mint baka szerelt le a császári seregből. A falu ivójában színes történeteket mesél, mellyel szinte elkápráztatja a korcsma közönségét. Elmondja, hogyan segít átjutni Mária Lujzának a muszka határőr által leengedett sorompón. Megtudjuk, hogyan jut el Bécs városába, vagy hogyan csapott össze Ferenc császár és Napóleon serege Maidlandnál, vagy Mária Lujza és Örzse milyen erősen üldözte szerelmükkel nyalka Háry Jánost. A háryjánosok a köznyelvben a tudálékos, nagyotmondó, hengegő embereket, becsapókat jelöli.

Párizs megér egy misét. A 16. század második felében Franciaország lakóinak közel egyharmada csatlakozott a protestáns valláshoz, ami vallásháborúba sodorta a későbbi nagyhatalmakat. Azonban a vallásháború leple alatt számtalan kül- és belpolitikai érdek húzódott meg (önállósulási törekvések). A Bertalan-éji vérfürdő (1572) a protestáns Henrik és a katolikus Margit házassága napján lemészárolt Kálvin hitűek ezreit jelenti. Henrik már királyként (IV. Henrik 1589–1610) sikeresen gátolta meg az ország destabilizálására irányuló törekvéseket. A korona megszerzése érdekében hitet tett a Vatikán mellett: „Párizs megér egy misét.” Ez lehetőséget teremtett az egységesülésre, a központi királyi hatalom erősödésére. Ezzel megkezdődött a világhatalommá válás útja, ami egyben cserbenhagyását is jelentette a protestánsoknak. „Párizs megér egy misét” – arra mondják, ha valaki feladja elveit a hataloméért, az érvényesülésért, a sikerért, kilép addigi helyzetéből.

ÍGY TÖBB JUT ÜZEMANYAGRA

Hungary Card

Kedvezmények utazásnál
szállodákban, éttermekben

a kártya ára 6240 Ft
egy hét alatt akár
14775 Ft-t spórolhat
és egy évben 52 hét van

www.hungarycard.hu
www.hotelinfo.hu

A Hungary Card megvásárolható:
valamennyi Tourinform irodában - valamint a www.hungarycard.hu oldalon
Információ: Hotelinfo Kft., 1056 Budapest, Váci utca 78-80. • Tel.: 266-3741, 267-0896

Jéki László

Napenergia-hasznosítás – 2.

Hőenergia napenergiából

Sokfelé használják a napenergiát közvetlenül hőtermelésre, de aránya csak néhány országban, pl. Cipruson és Izraelben jelentős. Napsugarakkal mintegy 200 Celsius-fokra lehet hevíteni egy folyadékot, a sugarakat parabolatükrökkel koncentrálnak 650 foknál magasabb hőmérséklet is elérhető. Sokelemes tükörrendszerrel egy toronyra fókuszálva a napsugárzást, a hőmérséklet az 1500 Celsius-fokot is meghaladhatja. A nap hőjével hajtott gőzgépeket szokásos generátorokra kapcsolva elektromos energia nyerhető. A kaliforniai Mojave sivatagban 1984 és 1991 között 9 parabolatükrös elektromos erőművet építettek, ezek ma is működnek, összteljesítményük 354 megawatt. Hatásfokuk éves átlagban 20%, a legújabb típusé eléri a 30%-ot. Ezek az értékek napenergia-hasznosításban magasnak számítanak, de a legjobb gáztüzelésű erőművek hatásfoka megközelíti a 60%-ot. Naperőművekben a jobb hatásfokhoz legalább 1500 fokos hőmérsékletet kell elérni. Egyelőre kísérleti stádiumban van egy másik lehetőség kipróbálása, a hibrid rendszerben kétféle átalakítást kombinálnak. A koncentrált napsugár-nyaláb látható részéből napelemekkel elektromos energiát nyernek, a sugárzás többi részével hőt termelnek, majd abból állítanak elő elektromosságot.

Elektromos energia termelésére a hőelektromos jelenséget is fel lehet használni. A mozgó alkatrész nélküli rendszerben kétféle anyag, rendszerint fém vagy fémek ötvöze, hőmérsékletkülönbsége hozza létre az elektromos áramot.

Thomas Johann Seebeck (1770-1831) német fizikus 1821-ben fedezte fel véletlenül, hogy egy fémrúd két vége között elektromos feszültség lép fel, ha a rúd két vége eltérő hőmérsékletű. Egy másik kísérletben két különböző fémből készült rúdból egy zárt kört hozott létre. A kétféle fém érintkezési pontjait eltérő hőmérsékletűvé tette, mire a közelben levő iránytű kitért szokásos helyzetéből. A hőmérsékletkülönbség miatt áram folyt a kétféle fémből álló körben, az iránytűt ennek a mágneses tere térítette el. Tehát kétféle fémből vagy félvezetéből felépített körben, ha a csatlakozási pontok hőmérséklete különböző, elektromos áram folyik. Ezt a termoelektromos jelenséget ma felfedezőjéről Seebeck-jelenségnek hívjuk.

A jelenség fordítottja is megvalósítható: két különböző vezető anyag érintkezésénél az átfolyó elektromos áram hatására az érintkezési pont felmelegszik vagy lehűl, ez a Peltier-jelenség.

A Seebeck-jelenség hatásfoka sem magas, mindössze 7% körüli és az alkalmazásokban ritka és ezért drága fémötvözeteket, pl. bizmut és tellúr ötvözeteket használnak. Ezért nem is használják ki ezt a lehetőséget széles körben. A kutatók olyan anyagokat kerestek, amelyek gyakoriak, könnyen előállíthatók.

A közel 200 éve ismert jelenség komolyabb hasznosítása az 1990-es években kezdődött meg. Jelenleg a nanoszerkezetű kompozit anyagok tűnnek a legígéretesebbnek, ezekben kvantumpöttyök vagy nanodrótok kaphatnak szerepet. Kísérletileg igazolták, hogy vékonyfilm szuper-rács elrendezésben kétszer akkora teljesítmény érhető el, mint pontosan ugyanannak az anyagnak nagyobb tömegét használva. Bizmut-tellúr és ón-tellúr illetve ólom-tellúr és ólom-szelén fémötvözet párokkal végezték a méréseket. Nagy anyagmennyiséget kell nanoszerkezetekből összerakni, nanodrótok, nanopöttyök beillesztése mellett kell nagy elektromos teljesítmény kezelést megoldani.

Nemrég szerves molekulával is sikeresen hoztak létre hóból közvetlenül elektromos energiát, drága fémek helyett olcsó szerves anyagokkal is érdemes kísérletezni. Benzol-ditiol, dibenzol-ditiol és tribenzol-ditiol molekulákkal kísérleteztek. (A benzolban hat szénatom kapcsolódik össze gyűrűvé, minden szénatomhoz egy hidrogénatom kötődik. A -tiol név -SH (kén és hidrogén) csoportot jelöl, ez kapcsolódik a benzolhoz.) A szerves molekulát két, arany nanorészecskékből álló elektróda közé fogták be, majd az egyik elektródát felmelegítették. A szerves molekula két csatlakozó pontja tehát eltérő hőmérsékletre került és a Seebeck-jelenségnek köszönhetően megjelent a feszültségkülönbség. 1 fok hőmérsékletkülönbség a benzol-ditiolnál 8,7 mikrovolt, a dibenzol-ditiol esetében 12,9, míg a harmadik kipróbált molekulánál 14,2 mikrovolt feszültséget mértek. (Fémeknél is hasonló, a mikrovolt/fok tartományba eső értékek jellemzőek.) A kísérletsorozatban 30° hőmérsékletkülönbségig mentek el.

A mért effektus ugyan nem nagy, mégis jelentős. Megmutatták, hogy mole-

kuláris méretekben, olcsó anyagokkal is működtethető a Seebeck-jelenség. A munka folytatódik, más szerves molekulákat és más fémeket próbálnak ki, a szerkezeten is változtatnak. Olcsó szerves molekulákból és fém nanorészecskékből gyakorlati célokra használható energiatermelő, illetve hűtő egységeket szeretnének létrehozni.

A termoelektromos jelenség természetesen nemcsak a napenergia hasznosítására vethető be. A hagyományos energiatermelés több lépésben zajlik. Különböző anyagok (földgáz, olaj, szén, bio-anyagok) elégetéséből vagy az atommagok hasadásából nyert hőenergiával rendszerint gőzt termelnek, az megforgatja a turbinát, a turbina a generátort és így jutunk elektromos energiához. A többlépcsős folyamat minden fázisában energiát veszünk, ezért az eredetileg felszabadult hőenergia kis hányadából lesz csak elektromos energia. A hőenergia nagy része haszontalanul elveszik. Évtizedek óta foglalkoznak azzal, hogyan lehetne ezt a hulladék hőt is hasznosítani, erre jó megoldást kínál a termoelektromosság jelensége.

Energiatárolás és továbbítás

Bármilyen olcsó és egyszerű megoldás is születik a napenergia elektromos vagy hőenergiává alakítására, továbbra is fennmarad az energiatárolás problémája. Az éjszaka és a nappal, a napos és a felhős időszakok váltakozása, a nyár és a tél eltérő napsugárzása miatt az energiaátalakítás nem megy folyamatosan. A napenergiával előállított üzemanyag kémiai kötéseiben tárolja az energiát, ezzel nincs gond. Nagymennyiségű elektromos- és hőenergia tárolása viszont egyelőre megoldatlan. A folyamatos előállítás is megoldható lenne, de ez a lehetőség egyelőre a tudományos fantasztikumok világába illik. Geoszinkron pályán keringő műholdak sokasága alakítaná át a napsugarakat és a termelt energiát mikrohullámok formájában sugározná le a felszíni vevőantennákra. Akkor sem lenne szükség nagy tárolókapacitásokra, ha kiépülne egy olyan globális elektromos hálózat, amelyben szupravezető kábeleken veszteség nélkül folyna az áram a napsütötte vidékekről az éppen sötét földrészekre. Anyagi okokból a globális szupravezető hálózat sem tartozik a közeljövő lehetőségei közé.

Rónai Béla

Magyarul – magyarul

Műveltség vagy kultúra?

Rónai Béla

Az idegen szavak átvétele és használata mindaddig tárgya marad a tisztességes nyelvvelésnek, amíg eltérő nyelvek élnek egymás mellett. A teljes tiltás és a korlátlan kölcsönzés egyaránt ennek a folyamatnak szélső esetei. Közöttük annyiféle az egyéni álláspont, ahányan foglalkoznak vele. Nem fér kétség annak az újságírónak a jószándékához, aki „A magyar műveltség napja” címmel emlékezett meg arról a napról, amelyen Kölcsey a Himnuszt, a magyar nemzet imádságát írta, s amelyet „A magyar kultúra napja”-ként ünneplünk. A szócserét a szerző azzal magyarázza, hogy tudatosan választotta a *műveltséget* a *kultúra* helyett Kodály Zoltán intő szavaira emlékezve. Megtoldotta még azzal, hogy értelmi és érzelmi pusztítást végzünk, ha az általa használt szót az idegennel cseréljük fel.

A magyar nyelvi öntudat fontosságával, amely az író eljárása mögött meghúzódik, egyetérthetünk, de a *kultúra* szó hibáztatásával már kevésbé. Tudomásom szerint Kodály sem e szó ellen hadakozott, hanem ennek a német módra megcsontított és összetett szavak előtagjaként alkalmazott kultúr-változata ellen. A Magyar értelmező kéziszótár is megcsillagozza, tehát helytelennek, kerülendőnek, illetve főlegesennek minősíti az ilyen szavakat, mint kultúrember, kultúrház (művelődési ház vagy otthon helyett), kultúrnép, kultúrbotrány stb. De a *kultúra* szó nem kapott csillagot, mert ez a latin eredetű nemzetközi szavunk ma már a magyar szókészletnek is régen meggyökeresedett tagja. Nem írjuk latinosan cultura formában, hanem k-val, és a második u betűjére föltesszük a vesszős ékezetet.

A kultúra szót azért nem helyettesíthetjük általában a műveltséggel, bár az értelmező szótárbeli meghatározásuk alig tér el egymástól, mert fogalomkörébe a *művelődés* is beletartozik. A műveltség a szótár szerint is elsősorban művelt állapotot, a létrehozott értékek összességét jelenti. Ezért „A magyar műveltség napja” megjelölés csak a meglévő értékeink ünneplését fejezné ki. „A magyar kultúra napja” megfogalmazásban benne van az a dinamizmus, amely egyik korszakról a másikra, egyik nemzedékről a másikra élteti és fenntartja, vagyis állandó folyamat és törekvés. A magyar kultúra napja tehát nemcsak a múlt és a jelen magyar értéktudatát hirdeti, hanem a jövő felé forduló további értékalkotás szükségességét és felelősségét is sugallja.

Kamarás Klára

Kutya-macska

Kamarás Klára

Csacska macska – 5.

Csacska macska korán kelve,
kiment a virágoskertbe.
Virágok között mit látott?
Csodálkozva felkiáltott:

– Kandúr Bandi, gyere gyorsan!
Nézd mi mozog a bokorban!
Egér ez, vagy egy madárka?
Vigyük haza vacsorára!

Kandúr Bandi odasurran,
s nézi mi van a bokorban.
Tanácstalan ő is persze,
hozzányúlni sincs nagy kedve.

– Ilyet én még sose láttam,
pedig sokfelé vadásztam...
Zöld a feje, zöld a háta,
brekeg, s be nem áll a szája!

Asztor, a kölyök

Ott a meleg kályha mellett,
hol pattog a sárga láng,
teli hassal, teli tállal,
olvadozó boldogsággal
fekszik Asztor, a kutyánk.

Asztor még csak kölyökkutya,
szép, selymes a szőre.
Meglátjátok, majd ha megnő:
ő lesz a ház őre!

Kocsis Tibor

A pupák pók

(Tanmese)

Legelső hálóját szötte a pók.
Arra ment éppen a bölcs Nagyapók:
Fiacskám, hallgass rám! Hálódát kár
feszítened ott, hol muslica se jár.
Mosolygott az ifjú pók öntelten,
és hálója nem maradt szövetlen.
Mit tehetett aztán már egyebet,
napkeltétől leste a legyeket.
Mozdulatlan, nyugodt, de éber volt –
s mozdulatlan maradt, mert éhen holt.

* * *

Figyelj, kicsi és nagy pupák!
Érted szólnak mind az ősök
– fiatalok vagy idősök –,
féltn óvna anyák, apák,
jó nagymamák és nagyapák.

Békés Sándor

A szófestő

Kovács József Hontalan 14. kötetének a megjelenését ünnepeljük. Egy csupa-tűz, nemes energiáktól feszülő ember alkotó élete csúcspontja felé tart.

Kovács József Hontalan első verse valamikor a hetvenes évek közepén jelent meg nyomtatásban. Abban az időben a Dunántúli Napló közel 100 ezer példányos lap volt, és minden hétvégén irodalmi mellékletet is közreadott. Régen volt, szép volt – ma talán sokan azt mondják mindezt hallva, hogy talán igaz se volt. De igen, igaz volt. A megyei napilapokban – a pécsiben pedig különösképpen – folyamatosan jelen volt az irodalom. És nem csupán a befutott írók és költők kaptak publikációs lehetőséget, de a pályakezdekők is. Az igényes olvasók, az irodalomkedvelők nagy fájdalma, hogy ma már ez nem így van. Az érték helyét a hírérték foglalta el.

Az alkotó emberek élete mindig is küzdelmes volt. Ámde mostanság a legkisebb sikerért is többszörösen meg kell küzdeni. Mindezt azért hozom most szóba, mert Kovács József Hontalannak nemcsak a költői talentuma és teljesítménye rendkívüli, de a megjelenésért, sőt a megélhetésért vívott tusa is az.

Első verses kötete 1991-ben jelent meg. Az első vers megjelenésétől az első kötet megjelenéséig hosszú idő telt el. Erről az időszakról nem sokat tudunk. Ezekben az években töltött hosszabb időt Budapesten, ekkor ismerkedett meg azokkal a roma és nem roma értelmiségiekkel, akik új lendületet adtak az irodalmi ambícióinak – és minden bizonnyal életének ebben a szakaszában kristályosodtak ki a saját identitásával, etikai alapelveivel kapcsolatos nézetei is.

Az első, az *Ismeretlen cigány ének* című kötettől egyenes út vezetett a mostani, a tizenegyedik könyvig. Nem volt stílusváltás, még kevésbé „szmezsere”, a szónak a világnézeti, erkölcsi értelmében.

„Számomra az írás közös tiltakozás a kiszolgáltatottság, a nyomor és szellemi kiszármányolás ellen. Vallom és vállalom, hogy rajtam két aranypánt van: az egyik a magyar kultúra, a másik a cigányságom. Egyikről se óhajtok lemondani.” – írta bemutatkozásként, első kötete elé.

Kovács József Hontalan lírája a szó legnemesebb értelmében közéleti líra. A közélet, a közért való cselekvő felelősségvállalás már jó ideje nem azonos a politikával.

Második könyve ajánlásában írja:

„Embernek lenni annyit jelent, védtelen vagy minden erőszak ellen. S kiszolgáltatott a szellemi és fizikai elnyomásoknak. Mert nemcsak az egyes embernek, de az egész emberiségnek szellemére és érzelmeire – mint óriás varangyok – rátelepszene a politikások és katonák. A politikásoknak szétfolyó,

a katonáknak automata arcuk van. Hitlernek sakál, Sztálinnak döggeszelyű arca volt. Elégették vagy szögesdróttal kötötték össze az emberarcok millióit. Lehet, elégetik vagy szögesdróttal csomózzák össze arcom, mert szabad vagyok és vigyázok emberi tartásomra. Szabadnak lenni annyit jelent, nem enged bemooskolni az arcod...”

Kovács József Hontalan és Békés Sándor

A líra, a vers: az ember legszemélyesebb megnyilatkozása. A tudat és az érzelmek röntgen-képe. Versben nem lehet hazudni. Illetve lehet, de az már nem vers, hanem csak egy szöveg, mely vers-szerű formát kapott. A költő a legkiszolgáltatottabb ember. És minél jobb költő az illető, annál kiszolgáltatottabb, hisz minden titkát, minden gyengeségét, minden vágyát, minden értékét közszemlére, hozzáférhetővé tette. Kovács József Hontalan is a lehető legmesszebbre ment ezen az úton.

Mik az értékei, mi az, ami az élete értelmét adja? Az identitása. Az édesanyja. A hazája. Az emberi méltósága. A barátai. Az arcok, a színek, a lélek mélyéről kivetülő látomások. A világot teremtő nyelv. A szolidaritás. A nagy költő példaképek: József Attila, Pilinszky János, Radnóti Miklós, Juhász Ferenc...

A líra három nagy vonulata: a hangulati líra, a gondolati líra és az élménylíra. Kovács József Hontalan egyetlen egészszé préseli össze ezt a három lehetséges megközelítési módot és ebből olyan versek születnek, amit én a legszívesebben az üveghez hasonlítok. Az üveg mészből, szódából, kvarcból lesz, no és persze a tűzből, mely mindezeket egybe olvasztja. De amikor megdermed, már nem mész, nem szóda és persze, nem is kvarc.

Hontalan versei kőkemények, átlátszóak, fénytörőek – és tűzforróak vagy éppen jéghidegek. Nagyon tömör, nagyon pontos, nagyon tudatos minden költeménye. A leg-rövidebbek is, a három-négy sorosak is a totalitásra törnek.

Mindenki tudja – hisz Kovács József Hontalan újra meg újra megvallja –, hogy a legjobb barátai festők. Néhai Péli Tamás és Boris Salamaha, Kedves János, Szigeti Szabó János, Szentandrassy István, Morvai Péter visz-

szatérően jelen vannak ebben a költészetben. Gyakran név szerint is, beleépítve a versbe. De ami ennél sokkal jellemzőbb és fontosabb: a festő barátok bizonyos értelemben festővé tették a költőt is.

Legújabb, *A világ foglalata* című kötetben, melynek okán most együtt vagyunk, az egyik vers címe így hangzik: *Boris Salamaha akvarellköltő*. Nos, ennek analógiájára én azt mondom: Kovács József Hontalan: *szófestő*. Versei úgy öltenek testet, ahogy az elhivatott festő erőteljes ecsetvonásokkal felrakja a vászonra a lelki szemei előtt lebegő nagyméretű kép alapszíneit. A szavak: markáns, megdöbentő, harsány színű foltok. Az árnyalatokra, az átmenetekre, az ür- és térkitöltő színekre nem pazarol teret és időt. Ezekben a versekben nincsenek kötőszavak. És magyarázatok sincsenek.

Kovács József Hontalan versei, azaz *szó-képei* szinte izzanak. A nagyon is harsány színekkel dolgozó Szentandrassy István egy Hontalannak adott interjúbán azt mondja: „A festészet számomra *tapintás élmény*.” Nos, alighanem így van ezzel

Kovács József Hontalan is. Csak olyan szavakat ír le, melyek a *lélek által tapinthatóak*. És ha a magyar szókincstárban éppen nem talál ilyent, hát új szavakat alkot. Összevon, tömörít, régi szavaknak új értelmet ad.

„*A világ foglalata*” című kötet a tizenegyedik Kovács József Hontalan könyveinek a sorába. De ez tulajdonképpen csak nyomda-, illetve „csomagolótechnikai” kérdés. Mert minden eddig megjelent könyve elválaszthatatlanul kötődik a korábban megjelentekhez. Az újabb és újabb kötetek tulajdonképpen egy páratlanul egységes életmű egymást követő ciklusai.

Jó lenne tudni, kik és hányan olvassák Kovács József Hontalan verseit. Reméljük sokan. De akárhányan is vannak, ők mindannyian a szerző költőtársai. Ezek a versek ugyanis olyanok, mint a magashegyi turista utak eligazító jelei. Mutatják az irányt, ám a kaputókat, éles sziklával borított meredélyeket kinek-kinek magának kell leküzdenie.

* * *

Elhangzott 2007. április 13-án, Mohácson, a Junior Art Alapítvány rendezvényén: a Kovács József Hontalan verseit és műfordításait, Morvai Péter, Szigeti Szabó János, Szentandrassy István illusztrációit bemutató vers- és rajzkiállítás megnyitóján, valamint Kovács József Hontalan *A világ foglalata* c. verses-kötete bemutatóján

Dr. Vargha Dezső

Dr. Vargha Dezső

Fejezetek Pécs, Baranya történetéből 1848-ban – 3. rész

Baranyai, pécsi választások

Az országos és a helyi hatalmi választásokra 1848. május végén került sor. Mohácson 25-én választották meg a mezőváros tisztikarát Borbély György bíróval, Vidák József albíróval, Hatos Gusztáv főjegyzővel, Stankovics Pál városkapitánnyal az élen. Az országgyűlési képviselő választáskor a siklói kerületben zajlottak a legélénkebb politikai küzdelmek. A 27-i községi választási gyűlés szervezői, szónokai ellen ugyanis „communiticus” kijelentések miatt eljárás indult. A vármegyei tiszti főügyész a fő szónokot, Munkácsi Albert lelkészt kívánta törvényszék elé állítani, a közgyűlés azonban ezt elvetette. Az országgyűlési képviselő választáskor, 28-án a Siklós környéki falvak követe Táncsics Mihály lett annak ellenére, hogy erőteljes lejárató kampány indult meg ellene. Azzal vádolták meg, hogy a választási törvény előírása ellenére nincs birtoka és börtönviselt. Az elsőt a nagyharsányi bíró azzal szerelte le, hogy egész telkének a felét rá íratta, a másodiknál pedig Kossuth Lajos példájára hivatkoztak. Pécssett, az akkori színházban május 28–30. között volt a tisztújító gyűlés. A város polgármestere Aidinger Pál, főbírája Jellasics János, kapitánya Katics István, főjegyzője Cachinovich Endre, főügyésze Nyers János lett. Aidinger Pált másodsorra országgyűlési követnek is megválasztották, dacára az ellene is megindult lejárató kampánynak.

Horvát és szerb szervezkedések

Közben, 1848 tavaszától folyt a horvát és szerb aknamunka az első felelős magyar minisztérium által vezetett ország ellen. A magyar köznemesség hajlandó volt engedményeket tenni a horvát örendelkezés tekintetében, ez azonban a horvátoknak nem volt elég, a magyar képviselők pedig a március 25-i zágrábi határozatokat hagyták figyelmen kívül. Ezek után a Horvát Nemzeti Párt jobboldali elemei a bécsi udvarhoz közeledtek. A bécsi udvar az örökös tartományoknak készített április 25-i alkotmánytervezete a nemzetek egyenjogúsítását hirdette.

A magyargyűlölő Jelačićot bánná nevezték ki, aki áprilisban a magyarelles intőzkedések egész sorát hozta, és ellenszegült a kormány intőzkedéseinek. A főispáni székekbe az Illír Párt tagjai kerültek általa, megalakította a külön kormány szerepét betöltő báni tanácsot, a magyarbarátok ellen statáriumot hirdetett meg. Az 1848-as úrbéri törvények fogyatékoságait úgy fordította a magyarok ellen, hogy a jobbágyoknak az erdők, rétek felosztását, valamint a nemesi előjogok eltörlését hirdette. Így érte el azt, hogy az ottani jobbágyok elhitték: nemzeti és társadalmi követeléseiket csak a magyar kormány ellenében, együttesen valósíthatják meg.

A karlócai szerb ortodox egyházközség körleveleiben a délvidék elszakítását fogalmazta meg, az ottani nemzetgyűlés május 14-én Bácska, Baranya, Szerémség, Temesköz és a határvidék vajdasággá történő alakítását határozta el a birodalom keretében.

Katonai és nemzetőr szervezés Jelačić ellen

Batthyány Lajos miniszterelnök fölhívása Pécs szabad királyi városához május 18-án kelt, amelyben azt határozta meg a vezetés számára, hogy haladéktalanul kezdje meg a honvéd haderő toborzását. E hónap 25-én, amikor a vármegye székhelyén gyakorlatilag megkezdődött a 8. honvédszászlóalj toborzása, 30-án Batthyány Lajos miniszterelnök a 8. honvédszászlóalj gyülekezési pontjának a vármegye székhelyét jelölte ki, és június 1-jén Csanády Pál kapitány, főhadfogadó meg is kezdte szervező munkáját. Amikor egy nappal később Szemere Bertalan belügyminiszter Csányi Lászlót nevezte ki Baranya, Somogy, Tolna, Zala vármegyék teljhatalmú kormánybiztosává, egyúttal a Dráva vonalának védelmével, a katonai és nemzetőr erők összevonásával is megbízta, 30-án pedig Kossuth Lajos pénzügyminiszterként 25 000 forintot utaltatott ki a pécsi pénztárból az időközben föllállított drávai tábor ellátására. Batthyány Kázmér a június 12-i rendkívüli vármegyei közgyűlésen Szemere

Bertalan levelét ismertette Jelačić magyarelles tevékenységéről. A március 19-i közgyűlési határozat végrehajtása a nemzeti öszsereg szervezéséről késett, noha áprilisban a nemzetőrök száma elérte a 4000 főt. A katonai mozgósítást nagyban hátráltatta az a tény, hogy bár a sorkatonaság létszámát 4000-ról 5000-re bővítették, Ottinger tábornok, a parancsnok serege legnagyobb részét előbb átvezényelte a Duna-Tisza közére, majd augusztus közepén áruulóvá lett: amikor Jelačić az erők koncentrállását Varasdnál megkezdte, csatlakozott annak seregéhez...

Pécsi tavaszi események

A pécsi helyi események sorában nagyon visszatetsző volt az a tény, hogy már a forradalom utáni napokban, március 21-én a Nagy (a mai Széchenyi) téri gyűlésen Szabó Péter alügyész – a konkurenciától tartván – a zsidók kiutasítását követelte a városból. Az ellenük keltett hangulat hatására 26-án a zsidó kereskedők kénytelenek voltak bezárni a boltjaikat, a városi tanács pedig kiutasította őket. Noha ők kiáltványban fordultak 28-án a lakossághoz, ne kívánják azt, hogy elhagyják házaikat, 29-én a városi tanács határozata értelmében az itt engedély nélkül tartózkodó zsidókat kiutasították. Az ellenük tett intőzkedéseket a helyi hatalom április 1-jén zárta le: ekkor szólították föl a lakosságot arra, hogy szüntessék be az ellenük indított cselekményeket.

Április 20-án Szemere Bertalan a városi közigazgatás átszervezésére adott utasítást, 26-án pedig elnök- és tisztújító közgyűlésre. Ez utóbbi az előbbiekbefejeztével, május 28–30-án történt meg.

Mivel a forradalom után országos ércpénzhiány jelentkezett, március 24-én a városi tanács több módos polgárától 14 napi ideiglenes, kamat nélküli kölcsönt vett igénybe. A városi elégedetlenkedők hangulatát tükrözte Hillebrand Árpád „Legyen világosság” című röpirata április 10-én, amelyben azt a vádat hangoztatta a városi tanács ellen, hogy az „kizsebeli” a város polgárait a házi adó szerinte indokolatlan megemelésével.

Bányai Tamás (Észak-Karolina)

Jegyzetek – 3.

Akikért a madár vijjog

Ornitológusok kilakoltattak egy vándorsólyom családot a San Franciscó-i Bay Bridge egyik tartópilléréről. Mialatt a madarászok óvatosan kiemelték három tojást a fészekből, a sólyompapa tehetetlenül rikoltozva körözött a híd felett. A kiköltöztetésre az szolgáltatott okot, hogy a sólyomfészket veszélyesnek nyilvánították. Mármint a madárfiókák számára. Ezek a fiókák ugyanis, kikelve a tojásból, elég ügyetlenek még, könnyen a viharos szél áldozataivá válhatnak, esetleg – felröppenve a hídra – egy gyorsan robogó autó végezhet velük. A madárcsaládnak tehát biztonságosabb helyet kellett keresni.

A vándorsólyom azon kívül, hogy háromszáz kilométeres sebességet is képes elérni vadászröptében, még arról is nevezetes, hogy – és e tulajdonságával azt hiszem nem áll egyedül az élővilágban – ugyancsak felbőszül, ha fészket idegenek bolygatják. Ilyen esetben vadul és kegyetlenül lecsap a betolakodóra – ha teheti. Ezúttal azonban megérezhette, alulmarad, ha fészke védelmében támadni akar, s így nem maradt más választása, mint keserves vijjogással körözni a híd felett.

A vándorsólyom nyilvánvalóan buta madár, aki nem érti meg: fészket nem kifosztani, fiókáit nem felfalni akarják. Éppen ellenkezőleg! Biztonságos helyre telepítik át hajlékát. Nem érti ezt, talán nem is érthetné, hiszen – éppen a szakértő madarászok szerint – éveken keresztül egy felhőkarcoló harmincharmadik emeletén rakott fészket. Az nem volt veszélyes? Igaz, egy felhőkarcoló harmincharmadik emeletén nem járnak autók, viszont a szél abban a magasságban is viharos erővel képes tombolni. Nem tudni – mert az ember is ostoba, az sem képes megérteni mindent –, miért költözött át a sólyomcsalád a híd alá? Bármiert is, azt önszántukból tették. Most pedig kényszerítve vannak a költözésre.

A sólyompapa, aki nyilván követte a tojásrabló madarászok útját, az új fészkekben minden bizonnyal épségben találja fiókáit, s talán még új hajlékát is

megkedveli, ami nem mondható el arról a több tízezer (százezer vagy annál is több?) emberről, aki erőszak folytán kénytelen megválni otthonától a világ valamelyik táján. Akár valamilyen háború, akár erőszakos kitelepítés okán. Hemingwayt kissé szabadon idézve: annak a sólyomnak keserves vijjogása ott a San Franciscó-i híd felett, értük is szólt.

Jóvátétel

Az addisz-abebai állatkertnek súlyos anyagi gondjai vannak. Havi bevételük meg sem közelíti a fenntartással járó költségeket. Segítséget, támogatást sehonnan sem kapnak. Ennél fogva hat abesszín oroszlánt is kénytelenek voltak átsegíteni a túlvilágra. Pénzszűkében nem jutott hely nekik. Pedig ez a büszke állat évszázadok óta Etiópia szimbóluma, amellel kihálófélben levő faj, s mint ilyen, a védett állatok kategóriájába sorolandó. Mindössze háromezer van belőlük, azaz most már hattal kevesebb. Szomorú.

Persze mindig van remény. Az Olasz Köztársaság etiópiai követsége egyik diplomatájának felesége a szómáliai határ közelében nemes nagylelkűséggel felkarolt két – amúgy minden bizonnyal – pusztulásra ítélt oroszlánkölkyöt. A vad cicák oltást kaptak, felhízalták őket, így most már vidáman játszozhatnak a követség kertjében. Egyelőre még senkit sem bántanak.

Én azonban óva inteném a lelkes olasz állatbarátokat. Mert lehet, hogy kígyót melengetnek követségük keblén. Vagy nem emlékeznének már rá, hogy volt idő, amikor Hailé Szelasszié császár Itália elkeseredett ellensége volt? Mi lesz, ha ez a két oroszlánkölkyő megnő, s bosszút akar majd állni a Négus és népe megpróbáltatásaiért?

Ámbár megeshet, ez meg sem fordul a fejükben. Csak azzal törődnek, hogy jóvátégyék régi bűnüket. Sába Oroszlánját, népével együtt, annak idején – amikor elavult fegyverekkel hősiesen védték hazájukat az agresszív olasz fasizmussal szemben – cserben hagyta a világ. S most éppen az olaszok nem akarják sorsukra hagyni Abesszínia

oroszlánjait. Ha jól meggondolom, ez is egyfajta jóvátétel.

Dublőr

Texasban a minap kivégezték Vincent Gutierrezet, akit egy tíz évvel korábbi rablógyilkosság miatt ítétek halálra. Nem követem figyelemmel a kivégzésekről szóló beszámolókat, s e hír fölött is átsiklottam volna, ha nem akad meg a szemem a halálraítélt – s a rövid híradásban felidézett – gondolatébresztő utolsó szavain. Állítólag – a hír szerint – Gutierrez a következő szavakkal mondott búcsút a földi léttől: Hol van a dublőr, most, amikor a legjobban kéne?

Mert ugyebár a hajmeresztő, veszélyes jelenetknél dublőr veszi át a színész szerepét. Ő az, akit kidobnak az örült sebességgel robogó autóból, aki szaltóval ugrik egyik ló hátáról a másikra, vagy aki cérnaszálon lóg a tizedik emeleti erkélyről. Ő az, aki testi épségét, sőt életét kockáztatja a színész helyett. De nemcsak színészek, politikusok is alkalmaznak dublőröket. 1943. június elsején a német Luftwaffe a Biscay-öböl felett lelőtte azt a repülőgépet, amelyen – tudomásuk szerint – Winston Churchill utazott haza Portugáliából Angliába. Ezen a gépen lelte halálát a magyar származású Leslie Howard, korának kedvelt és népszerű színésze is. Ez esetben mégsem őt helyettesítette a dublőr, aki Winston Churchill helyett áldozta életét, hanem az angol miniszterelnököt. (Tényleg: 1963-ban Lee Oswald vajon az igazi Kennedyt lőtte le Dallasban?)

Kár, hogy tíz évvel ezelőtt Gutierrez áldozatának nem jutott eszébe dublőrt felfogadni. Pénze volt, nyilván, hiszen azért rabolták ki és ölték meg, tellett volna rá. Hogy ez neki nem jutott eszébe!

Persze a dublőr sem minden alkalmammal válik be. Én például írtódom a fogorvosoktól, s ezért a közelmúltban egy barátomat kértem meg, üljön helyettem a fogorvosi székbe. Megtette, s két perc alatt ki is húzták az egyik fogát. Az enyém viszont azóta is baromira fáj. Hát ennyit a dublőrökről.

Bandi András

Egy csepp Európa

Nem tudom, ébredtek már „városi” környezetben kakaskorékolásra, kutyaugatásra, miközben pár mókus a ház teraszától pár lépésnyire csemegézik a friss fenyőto-bozokon, alig pár méterre pedig a termálvíz párája csalogat a hajnali napfényben? Hát, talán így tudok a leghűebben lefesteni tollammal egy nyári hajnalt a sellyei termálstrandon. Próbáltak már ejtőzni a forró gyógyvízben korahajnalban, vagy netalán késő éjszaka zárt, esetleg családi körben? A mindennel korszerűen felszerelt vendégház vendégeinek az árban ez is „benne foglaltatik”. Reggel pedig, az első napsugarak tüzeiben már „porszívózzák” a vizet, nehogy a nagyközönség egyetlen falevelet, fűszálát vagy homokszemet találjon a medencében. Sőt még a medencék környékén sem látni egyetlen letörött faágat. Egyszóval, itt az Ormánság szívében ez itt bizony „egy csepp Európa”.

– A 2002-ben elkezdett beruházás keretén belül először egy vízforgatót építettünk ki – fog bele a létesítmény történetébe Hetényi Csaba „strandvezető”, a Kommunális Kft. egyik alkalmazottja –, utána elkészült a szabványos, 25 méteres úszómedence, amiből leválasztottuk a sekélyebb vizű tan-

medencét, és kialakítottuk a gyermek-, valamint a forró vizes pihenőmedencét.

Sellyén, a Loncsikai részen már 25 éve találtak termálvizet, de ez mintegy 15-20 kilométerre volt a strandtól. A nagy távolságot kiküszöbölendő a strand közvetlen közelébe is lefúrtak mintegy 700 méter mélyen, és 47 Celsius fokos vizet találtak. Ezt „hűtik” most 36–26 fokra.

– Több éves statisztikánkat figyelembe véve, azt is mondhatnánk, hogy mi a családok fürdője vagyunk. Rendelkezünk egy elég színvonalas játszótérrel, homokos kézilabda-foci pályával. Csoportos kedvezményeink is vannak, a nyugdíjasok számára külön bérletet adtunk ki, sőt a pályázatokon

nyert pénzekből több szociális intézmény, árvaház gyerekei is nálunk nyaralnak.

A strand melletti kemping, amit főleg vándor és biciklis túrázóknak alakítottak ki, közvetlen közelében egy horgász- és csónakázó van. Hamarosan beindul egy lovaglósiskola is. Ha röviden kellene megfogalmaznom, azt hogy mi a vonzó ebben a tájban, először a Drávát és árterületeit, majd a csodás fakazettás templomokat említeném. Sellye pedig, mint egy infrastrukturálisan eléggé elszigetelt település kitörési pontokat keres. Ilyenek az évente megrendezett dinnye és „Ízi Rájder” motoros fesztiválok. Terveznek egy „Vad ízek” vadász főzőversenyt, valamint sérült tróféák bemutatásával, festmények kiállításával egybekötött rendezvényt és egy országos gyorsulási versenyt is.

Tervek? Álmodok? Azok is vannak. Egy fedett melegvízű medence talán ideális volna a szeptember utáni szezonhosszabbításra.

Beszélgetés közben vendégünk érkezik, a „strandvezető” két-három év körüli kislánya. Kézen fogva sétálnak a rendezett sétányokon, hintáznak, a homokozóban várat építenek. Homokvárat. Talán ő már belenő az apuka generációjának álmaiba.

Janika, a barátom

A labda nagyot pattant előttem, szembe-fröcskölt a langy-meleg víz. Sebaj, hiszen végre jó idő van, strandolhatunk! Kisfiam vízilabdázó erényeit fitogatja, fél kézzel kapja el és vágja felém, vagy a bátyja felé.

– Szevasztok, én is beszálhatok? – szólít meg egy 8-10 év körüli kisfiú. A víz szinte az álláig ér, egyes hevesebb mozdulatnál lehet, hogy iszik is belőle.

– Persze, gyere csak – bólintok rá, hiszen elfér ő is a medencében, és egyébként is ez az egyetlen labda az egész strandon.

– Janika, ne zavard a felnőtteket – szól rá a partról egy szakállas, jól megtermett ötvenes férfi.

Megnyugtatom, hogy nem zavar, és Janika pár perc alatt életet visz a lomha, kedvetlen játékunkba. Amikor hozzá passzoljuk a labdát, maga előtt tologatja és közben tele torokból kommentálja a hozzáképzelt támadást.

– Puskás Ferencnél a labda, most előre tör – közben a képzeletbeli kapu és felém araszol lábujjhegyen – most átadja... kinek is?

– Hidegkútinak – segítem ki.

– Hidegkúti tovább passzolja... mondj más neveket is!

– Mondjuk Buzánszkinak, Bozsik Cucunak, vagy Kocsisnak – sorolom az Aranycsapat tagjait.

– Bozsik visszapasszolja Puskás Ferencnek, aki lő... és gól!

Bevédtem a gólt. Óriási örömtáncba fog. Ezt látva, fiaim is egyre gyakrabban passzolják hozzá a labdát. Élvezik a kisfiú örömet. Játék közben megpróbálom pár mai vízilabdázó nevét is belevenni a „Janika csapatába”, de ő kitart a Puskás Ferencnél.

– Én vagyok a Puskás Ferenc – jelenti ki határozottan. A partról a jóságos tekintetű „rokon bácsika” és egy piercingekkel tele-tűzdelt tizenéves srác mosolyogva figyelni játékunkat.

Ebéd utáni rövid pihenőnkől visszajövet elhalad mellettünk két tizenéves gyerek, egyikük halkan jegyzi meg: „Hallottad, azt a kisfiút úgy hívják, hogy Puskás Ferenc!” Úgy tűnik, Janika eddig sem vesztegette az időt, közben híressé vált. Délutáni labdázgatásunk kissé rövidebbre sikeredett,

mivelhogy Janikáék korán készülődni kezdtek.

– Most hazamentek a Papával?

– Ő nem a Papa, ő Laci bácsi. Néha éjszakás, máskor nappalos. Az ott mellette, meg a Janika.

– Ő is Janika?

– Igen, de én B. Janika vagyok. És most megyünk vissza Lőrincre.

Csak most döbbenek rá a valóságra, kezd előttem világossá válni a kép.

– Te ott laksz? Nincsenek testvéreid?

– De van – és a kezén mutatja, hogy ott testvére van. – Ők M.-ben, egy kis faluban élnek. Én csak néha, hétvégeken megyek haza.

– És ő – itt a piercinges tinédzserre mutatok – a te barátod?

– Nem, nekem rajtad kívül nincs más barátom.

Már a forró vizű medencében üldögéltem, amikor felöltözve odajött, és férfiasan kezelt fogtunk. Aztán hármásban elindultak a kapu felé. A sétányról még egyszer visszaneéztem, integettem.

BANDI ANDRÁS

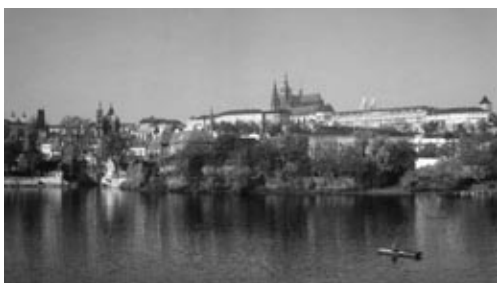

Motesiky Árpád

Prágai anziksz – 2007 (II.)

Prágai látogatásom alkalmával ezúttal sem mulasztottam el dr. Szántó Györggyel a találkozást, kit egyszerűen Gyuri bátyámnak szólítok. Talán örökre „Gyuri” marad, mert pozsonyi barátai – Szőke József nyugdíjas lapszerkesztő és író, Major Ágoston, a Hét volt főszerkesztője és Párkány Antal, a szenci Magyar Gimnázium igazgatója – mind-mind Gyurinak szólítják. „Voltál Gyurinál, meglátogattad Gyurit?” – kérdezik. Ha netán azt mondanám, hogy „találkoztam Györggyel”, biztosan csodálkoznának és az első pillanatban azt sem tudnák, hogy kiről van szó...

A prágai vár

Egyébként Gyuri bátyámról már írtam a Hetedhéthatárban néhány esztendővel ezelőtt. Akkor a Vencel téren lévő könyvesház kávézójában találkoztunk. Jelen volt Inna Rottová, csehül író és publikáló orosz származású írónő is. Gyuri bátyám akkor még elég mozgékony volt, de azért a metróhoz, vagy a villamosmegállókhöz közeli kávéházakban szoktunk találkozni. Mostanság már a Legerová utcai első emeleti lakása a látogatásaim célpontja. Ez a Legerová bizony nagyon forgalmas utca. Szántó György ablaka előtt négy sávban robognak el a Szlovákiából és Brünnből Prágába érkező autók. Ámde érdekes, hogy ezt az óriási kinti zajt a lakásban alig lehet hallani...

Dr. Szántó György több évtizede él Prágában, de rendszeresen figyeli a magyarországi és a szlovákiai eseményeket. Prágába való távozása után tett csak igazi szolgálatot a magyar és a cseh kapcsolatoknak. Rengeteget publikált a két nemzet történelmi múltjáról és jelenéről. Olyan eseményeket elevenített fel, amelyek már lassan-lassan feledésbe mentek, ámde ma sem ártana róluk letörölni a port. Írásainak néhány címe akaratlanul is idekíváncozik: Jaroměři gondolatok Jókairól. Hét 1973. József Attila költészete Csehországban; Frantisek Halas és a magyar költészet. Hét 1973. Cseh költők Petőfiről. Új Ifjúság, 1974. Anton Straka budapesti kultürestjei. Irodalmi Szemle 1974. Móríc Zsigmond művei Csehországban. Hét 1974. Magyar hegedűművész a cseh nemzeti színházban (Reményi Ede). Hét 1974. Két költő hazavágyott (Gömöri Jenő, Jaczkó Olga). Új Ifjúság 1975. Karel Čapek magyar zenészei. Hét 1976, és még írt nagyon sok íróról: Örkény Istvánról, Illyés Gyuláról, a műfordító Zádor házaspárról, Garai Gáborról, a csehek közül Frantisek Drábekről, Walter Alfonz műfordítóról, egyszóval az akkori kortársakról...

Talán mondanom sem kell, hogy a felsorolt írások Szántó György munkásságának csak egy kis töredékét jelzik, ha összeszámolnánk a múltban megjelent írásait, biztosan néhány kötetet tudnánk belőlük összeállítani. Ámbár nagyon nehéz lenne fontossági sorrendet felállítani a válogatás során, mert mindegyik munkája, dolgozata a maga nemében fontos.

Nekem a Jaroměři gondolatok c. írása juttatott eszembe személyemmel kapcsolatos történeteket. Először is a híres jaroměři kaszárnnyában látogattam (1962) katona koromban, a Labe (Elba) menti városban először. Később aztán, mint a Tesla elektrotechnikai üzem üzletkötője többször is megfordultam Jaroměři-ben. Sőt, annyira barátságba kerültem üzleti partnereimmel, hogy nem engedtek megszállni a városka egyetlen szállodájában, hanem mindig valaki megvendégtelt otthonában. Node, arról, hogy Jókai Mór műveit, az 1876-os kiadásúakat olvasták Jaroměři-ben is a cseh olvasók, csak később tudtam meg...

Jókai nagyon népszerű volt Csehországban. Amikor Prágába érkezett, nagy tisztelettel, Az eladott menyasszony díszelőadásával fogadták. Arról nem szól a fáma, hogy a nagy mesemondók miként bírta végighallgatni a rendkívül hosszú, négyórás operát. Smetana operáját, Az eladott menyasszonyt volt szerencsém nekem is „végigélveznem” a prágai Nemzeti Színház nézőterén, ott, ahol Jókai ülhetett közel száz esztendővel előttem. Valamelyik nevezetes ünnepen, 1962 nyarán jutalmul elvittek bennünket operába. A végén „bajtársaim” közül csak ketten maradtunk. Jirko (Gyuri), civilben szintén tanító egy kelet-csehországi faluból, valahonnan a lengyel határról, meg én, a magyar. Társaink, vagyis bajtársaink csendben, halkán kilógtak előadás közben, még a tisztak is. Mi ketten azonban végigültük a falusi történetet Másenkáról, akit hozzá akarnak erőszakolni, vagyis eladni egy gazdag paraszt mulya fiához, de aztán az igazság győzedelmeskedik: Jenik, a nábob első házasságából származó fia beleszeret a lányba, s így a fiatalok boldogok lesznek. A történetet bonyolítja Kecál, a házasságkötő. Kecál erősen gyözködi a lányt, de Jánost is, kinek azt ígéri, hogy dúsgazdag lányt szerez neki Másenka helyett: „Pénze van bőven, pár ezer tallér a zsebében...” Eme dallamos részt megőriztem emlékezetemben mind a mai napig. Csehül valahogy így hangzik: Má dukáti, má dukáti...

Most azonban ott tartunk, hogy két nap alatt teljesen megváltozott az idő. Január 11-én bizony nem lehetett rövid nadrágos prágaiakat látni. A tél ugyan nem köszöntött be, de borús volt az ég, süvített a szél a Vinohrady sugárúton. Borús hangulatban vártunk a villamosra háziasszonyommal, Marie asszonnyal. A pontos dátumot azért tudom, mert dr. Szántó Györgytől kaptam, és dedikált könyvében benne van a dátum. Tehát Szántó doktorhoz, a Prágában élő

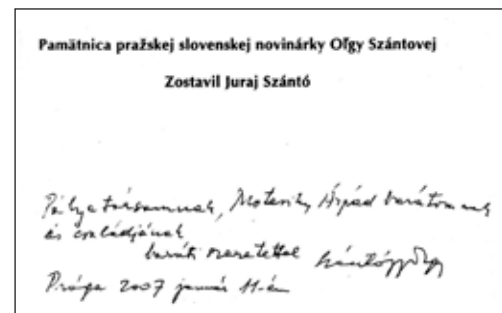
nyugalmazott fogorvoshoz, polihisztorhoz igyekeztünk. A szokásos prágai vizitet, tiszteletadásomat igyekeztem leróni, Marie asszony pedig kéziratot vitt az orvoshoz, ma már inkább sikeres publicistához. A kézirat egy gyógytornász, prágai orvosról, Marie asszony egykori tanárjáról szól, amit saját költségén szeretne kiadni. Gyuri bátyámat pedig a lektorálásra kérte fel.

Miután megegyeztek, magunkra maradtunk, és a könyvről kezdtünk beszélgetni, amelynek címe: Nežila som nadarmo – Osudy slovenskej novinárky doma a vo svete (Nem éltem hiába – Szlovák újságíró sorsa itthon és a világban). A 118 oldalas könyv bemutatja felesége, Szántó Olga életét, aki sajnos négy esztendővel ezelőtt súlyos betegség után elhunyt. Nagyon sikeres újságíró volt, de sajnos a hatalom sokszor elparancsolta munkájától, betiltotta számára a publikálást. Hát erről a sorsról és vele párhuzamosan a saját életéről is írt Szántó György, a hatvanas években a nyitranováki bányászok fogorvosa, majd később a Prágai Cseh Rádió bemozdóinak, riportereinek és más alkalmazottainak ápolta fogait...

Váratlanul más irányba terelődött beszélgetésem. Először arról beszélt Gyuri bátyám, hogy tanulmányt írt Jiří Klapkáról, a Prágában élő kései Klapka utód pályafutásáról, akinek dédnagyapja Klapka György testvére volt.

– Ez az ember kellene nekem – csillant fel a szemem, és kérően néztem Gyuri bátyámra.

– Azt mondtad, hogy még ma este hazautazol Szlovákiába, így nincs rá mód, hogy találkozni tudjatok. Hanem, ha legközelebb jössz, és előre jelzed érkezésedet, megszervezem a találkozót – mondta mosolyogva, mivel látta rajtam, hogy érdekel a dolog.

Ezzel le is zártuk Jiří Klapka, az egyenes ági Klapka leszármazott ügyét, és másra terelődött a szó. Gyuri bátyám elmondta, hogy járt nála a Prágában megjelenő szlovák lap: Slovenské dotiky (Szlovák érintések) főszerkesztő asszonya, Nada Vokušová, és mivel már hallott rólam, megkérte, hogy Szántó György írjon, vagy készítsen velem beszélgetést.

Közben én is átadtam a Vadászörömök – vadászörökségünk című könyvem a házigazdának, hát volt miről beszélgetnünk. Végül megegyeztünk abban, hogy elküldöm majd hazulról az eddig megjelent írásaim, publikációim bibliográfiáját. Aztán búcsúztam, mivel este tízkor indult a buszom Nyitrára.

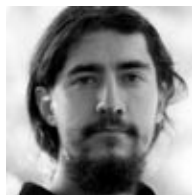
Humorzsák

Szigetvári-Szattinger Krisztián

2/3 oldala

Szigetvári János szellemében

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Nyárelejei szójátékoső

Hogy köszön a hentesfiú? = Kezüket **csonkolom!**
Minden bolygón otthonos úrhajós = Kozmoszpolitá

Ebek áron aluli eladása = **Kutyavetyélés**

Hogy köszöntik a tejesember Tevjét egy orosz városban? = **Szevasz, Topol!**

- Neked van görög elődöd, Mercurius? = Ez csak **Hermészetes!**

Ragadozómadarak paradicsoma = **kányaán**

Börtönrajzfilm = **ÁrisTom** és Jerry

Milyen az angol úriember szemüvege = **Cilinderes**

Hogy zsigázik Szergej és Natasa? = Sok-sok **Kátyatrükkal**

Alvó ör = **Horkoláb**

Milyen hangnemben énekelik a mal-áriát? = **Koleratúrszopránban!**

(Romhányi József nyomán)

Rendőrtiszt nagyszülő = **Örnagyi**

Nagy állóvíz feje áll = **Tótágas**

Vidám végső leértékelés = **Vígkiárusítás**

S végezetül:

Miért nem tiltakoztak a parasztek az erőszakos TSZ-esítés ellen? =
Nem jutottak **SZOVHOZ!**

Rónaky Edit

Humor

Rónaky Edit

Híres emberek jellemzése dióhéjban
– Feleki László tollából

Erazmus, Desiderius (Rotterdami) – A balgaság dicséretével elnyerte az emberiség túlnyomó többségének rokonszenvét.

Erkel Ferenc – Saját zenéjének hatására vált magyar hazafivá.

Fazekas Mihály – Írói nagyságát mi sem bizonyította jobban, mint az, hogy szellemi szülőltje, Lúdas Matyi, híresebb, mint ő.

Flaubert, Gustave – Szükszavú remekíró, aki életművében művészi és nem hosszmer-téket alkalmazott.

Freud, Sigmund – Nehéz követni elméletét, de az ember tudat alatt érzi, hogy nagy ember volt.

Fulton, Robert – Gőzhajójával Napóleon talán elkerülhette volna Szent Ilonát.

Füst Milán – Nagy író, akit életében inkább félreismertek, mint elismertek.

Gagarin, Jurij – Tulajdonképpen ő látta meg elsőként a Föld nevű égitestet.

Garbo, Greta – Magányt kedvelő svéd filmszínésznő, aki nem akarta látni nézőit.

Gama, Vasco de – Nagy szerencséje volt, hogy a Föld gömb alakú.

Galilei, Galileo – A fizikusok fizikusa, aki akkor tagadta meg tanait, amikor már nagyon mozgott alatta a föld.

Gandhi, Mohandas Karachand (Mahatma) – Gyilkosát nem volt alkalma meggyőzni az erőszak helytelenségéről.

Gandhi, Indira – Egy keményebb, határozottabb, erélyesebb, tehát nőiesebb Gandhi.

Gershwin, George – A dzsessz Beethoven-jének nevezik, ami különös módon nem lealacsonyító Beethovenre nézve.

Gilgames – Mint irodalmi remekmű valóban halhatatlan.

Gogh, Vincent van – Csak egy kis öngyilkosság kellett hozzá, és máris elismerték művészi nagyságát.

Gracchusok, Gaius és Tiberius Sempronius – Olyan népszerűek voltak a szegények előtt, hogy csak a gazdagok gyilkolták meg őket.

A Concerto Music bemutatja
TYPE O NEGATIVE W.A.S.P.
koncert

Budapest, Petőfi Csarnok
2007. 07. 02. 19 óra

További információ: www.concerto.hu

Exploited (UK) – Tankcsapda – Hobo Blues Band – P. Mobil – Ossian – Hétköznapi Csalódások – Pokolgép – Dalriada – Depresszió – Moby Dick – Deák Bill BB – Sear Bliss – Kalapács – Konflikt (Sk) – Road – Brigád – Akela – Ős-Bikini – Zorall – Junkies – Paso – 30Y – Mystery Gang – Ska-Pécs – Wisdom + sokan mások
www.rockmaratonfesztival.hu

A Livesound Prod. bemutatja

HEAVEN AND HELL koncert
a **Black Sabbath w. DIO**

Budapest, Petőfi Csarnok szabadtér
2007. 07. 04.

További info: www.livesound.hu

A Livesound Prod. bemutatja

ROBERT PLANT koncert
a Led Zeppelin volt énekese

Budapest, Petőfi Csarnok szabadtér
2007. 07. 10. 20 óra

További info: www.livesound.hu

Logika- és memóriafejlesztés

Gyümölcsszámán

Minden gyümölcsnek egy szám felel meg: 1, 2, 3 vagy 4. A sorok vízszintesen és függőlegesen összeadva a sorvégi eredményt kell hogy adják. Melyik gyümölcshöz melyik szám való?

					=28
					=12
					=29
					=21
					=22
=	=	=	=	=	
20	33	7	32	20	

Intarzia

Az intarzia olyan szó vagy mondat, amelyben egy másik értelmes szó bújik meg alkotóelemeként az eredetinek. (Például: vakrémület – krém.) Az alábbi feladványokban is a kérdésben ott a válasz!

Melyik magyar zeneszerző volt kiváló stilisztza?

Milyen anyag az, amin jól mutat a petrezselyemminta?

Mi van itt az előtérben?

Milyen színű a nyakék, amit kaptál?

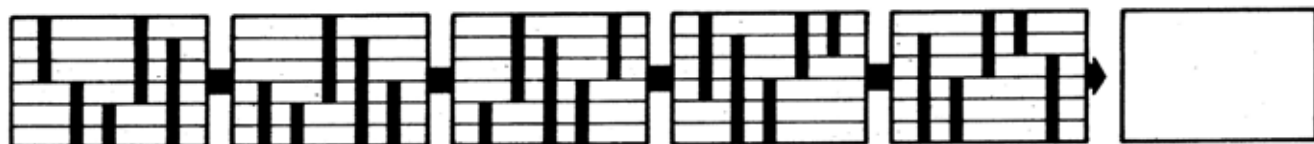
Mi az a hangszer, amit a légitársaságnál felejtettél?

Országúti rejtvény

A 180 kilométeres országút két végpontjáról ugyanabban a pillanatban indul el két gépkocsi. Az egyik 53 km/óra, a másik 37 km/óra sebességgel. A gyorsabban haladó kocsit elindulásának pillanatában felszáll egy madár is, mely 120 km/óra sebességgel repül a szemközt haladó gépkocsi felé. Amikor találkozik vele, megfordul, és visszarepül az első kocsit irányába. Aztán újra megfordul, s addig repül a két kocsit között ide-oda, amíg azok találkoznak.

Hány kilométert repült a madár addig, amíg a két kocsit találkozott?

Logikus

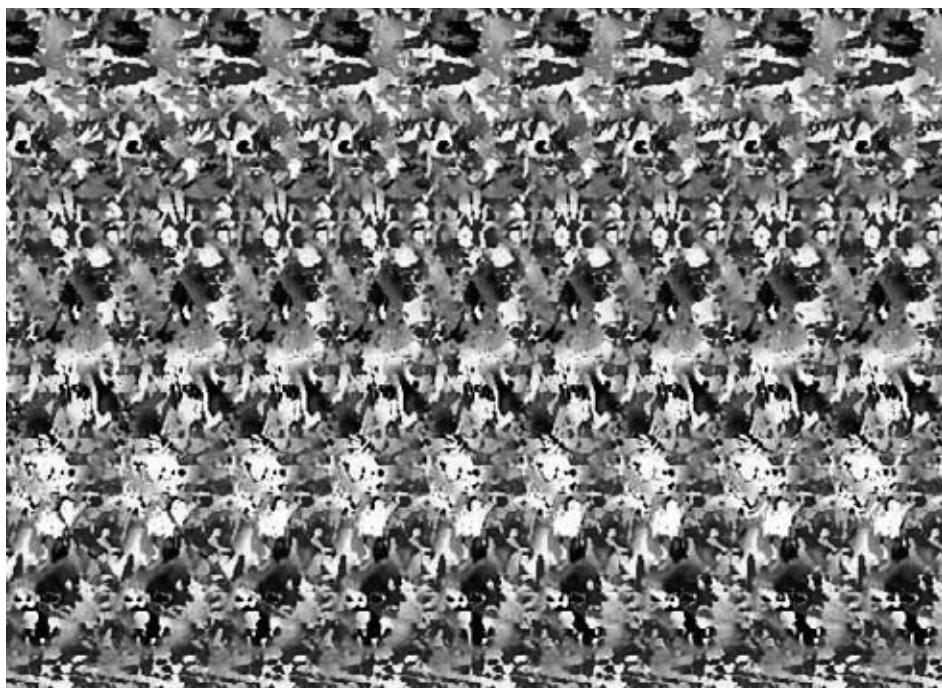

Mi kerül a hatodik téglalapba?

Tér-kép

A szöveg melletti képen felfedezhető egy elrejtett ábra, mégpedig térben érzékelhető!

A háromdimenziós kép úgy válik láthatóvá, ha a képet szorosan az orrunk elé tartva, a részletekre nem figyelve nézzük, majd lassan eltávolítjuk magunktól – olvasótávolságban kiderül, mi rejtőzik a képen!

Az Alexandra Kiadó könyv- újdonságai

Tony Spawforth:

Az ókori Görögország templomai
205×265 mm, 240 oldal, ára: 7990 Ft

Tony Spawforth, a Newcastle-upon-Tyne egyetemén ókori történelmet tanító professzor a Spárta közeli régészeti munkálatok után nyomtatott formában mutatja be a görögök templomépítészetét.

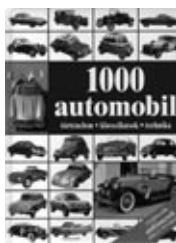
1000 automobil

Történelem, klasszikusok, technika

Szerkesztette: Kővári Sarolta

230×300 mm, 360 oldal, ára: 5999 Ft

A vaskos kötet több mint 1000 kiváló minőségű színes fotó segítségével mutatja be a világ leghíresebb autóit. A mű a XIX. századi lokomobiltól kezdve egészen a XX. század végi népszerű családi autókig mutatja be az autógyártás technikai fejlődését és a karosszériadivat változásait.

Az 1000 automobil minden oldtimer-rajongó nélkülözhetetlen adatbázisa, hiszen a könyvben szereplő hengerűrtartalom- és teljesítményadatok, valamint a gyártási időre és gyártott darabszámra vonatkozó tájékoztatás mellett értékes információkat találnak a különböző autógyárak történetének érdekességeiről is.

Kaiser Ottó: Határtalan irodalom 2.

235×285 mm, 300 oldal, ára: 6999 Ft

Kaiser Ottó fotográfus folytatta az utazást a határainkon túl élő magyar írók, költők, alkotók élete, érzéseik, körülményeik megismertetése céljával.

(Anglia: Stephen Barlay, Gömöri György, Határ Győző, Sárközi Mátyás, George Szirtes; Ausztria: Bujdosó Alpár, Monoszlói Dezső; Németország: Borbándi Gyula, Dša Schneider, Török Imre; Norvégia: Kovács

Katáng Ferenc, Sulyok Vince; Románia: Bogdán László, Farkas Árpád, Jánosházy György, Kányádi Sándor, Markó Béla, Selyem Zsuzsa, Vida Gábor; Svédország: Domonkos István, Gergely Tamás, Gulyás Miklós, Tar Károly; Szlovákia: Tóth László.

* * *

A kiadó weboldala www.alexandra.hu
címen található.

Az adózással foglalkozó szakemberek bibliája

Az adózás nagy kézikönyve

Bár az éves adózási bevallások e cikk megjelenésekor már megtörténtek, bizonyára érdemes gyakran kézbe venni a Szakács Imre által írt és Vámosi-Nagy Szabolcs, az APEH korábbi elnökhelyettese által lektorált, mintegy két kg súlyú szakkönyvet. A kézikönyv 2005-ben jelent meg először és nagy sikert aratott. Ezért a Complex Kiadó elhatározta, hogy minden évben új kiadással segíti az adózással foglalkozók munkáját. A kiadvány egyedileg kialakított struktúrában foglalja össze a valamennyi adó- és járuléknemmel, valamint az adóigazgatási eljárással kapcsolatos teljes ismeretanyagot. A könyvben az adók, járulékok és hozzájárulások szerint kerültek csoportosításra. Minden csoport tematikai egységet alkot. Ezáltal is prezentálva a magyar adó- és járulérendszer felépítését. A kiadvány tartalmazza az eljárási szabályokat is, melyek minden adónemre általános jelleggel vonatkoznak. A fejezetek felépítése: az adónem logikája, jellemzői, hatályos szabályai, magyarázatok, táblázatok, példák. A jogszabályok ismerete azonban kevés, tippek, ötletek is szükségesek a gyakorlati alkalmazásukhoz. Egy-egy fejezet bírósági döntéseket, ítéleteket is tartalmaz.

A szakkönyvet a szerzők azoknak ajánlják, akik a törvényeket alkalmazzák, illetve betartásukat ellenőrzik, valamint azoknak is, akik most ismerkednek meg e szakma rejtelmeivel. Az Adózás nagy kézikönyve a Közép-Európában már nagyon sikeres, az adózást és járulékfizetést teljes körűen összefoglaló, a „szakemberek bibliájaként” emlegetett Meritum sorozat magyar tagjaként jelent meg.

SZARVAS ISTVÁN

VII. Nemzetközi Magyar Fotópályázat – 2007

Beküldési határidő: 2007. augusztus 1.

A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, továbbá a Magyar Fotóművészek Világszövetsége (MFVFSZ) fotókiállítás rendez 2007. szeptember 21. és október 4. között, a határainkon túl élő és alkotó, magukat magyar nemzetiségűnek valló fotográfusok, továbbá a Magyar Fotóművészek Világszövetsége tagjai részére. A tárlat célja bemutatni és népszerűsíteni mindazon magyar alkotók munkásságát, akik a Kárpát-medencében, vagy azon is túl gazdagítják az egyetemes fotókultúrát, ugyanakkor művészeti tevékenységükkel kulturális kapcsolatokat teremtenek a különböző országok és népek között.

Életkortól és foglalkozástól függetlenül, bárki részt vehet a pályázaton, aki nem magyar állampolgár, viszont magyar nemzetiségűnek vallja magát, bárhol is él a nagyvilágban. A magyar állampolgárok közül, csak az MFVFSZ tagjai pályázhatnak. Egy szerző maximum öt fekete-fehér, vagy színes papírképet adhat be, tetszőleges megosztásban. Képsorozattal pályázni nem lehet, csak abban az esetben, ha a nevezési lapon a sorozat minden felvétele külön-külön sorban szerepel. A fotók hosszabbik oldalának legkisebb mérete 24 cm, legnagyobb mérete 34 cm lehet. Az ajánlott képméret azonban 20x30 cm. A fotók témája és műfaja kötetlen, bármilyen technikával készülhetnek és a felhasznált fotografiai kifejezőeszközök tekintetében sincs korlátozás. Az I. helyezettet a Magyar Fotóművészeti Alkotócsoporthoz Országos Szövetsége plakettjével, további öt alkotót pedig 4000 Ft értékű, fotóművészeti albumokkal díjaznak. Az alkotásokat kassírozás és paszpartu nélkül postán lehet beküldeni, vagy a megadott címen személyesen beadni. A fotók hátoldalán szerepeljen az alkotó neve, címe, vagy annak a fotóklubnak, alkotócsoporthoz a neve és címe, ahová más fotográfusok pályázataival együtt visszapostázhatók, vagy visszaküldhetők egy csomagban a képek. Nevezési lap kitöltése kötelező, amely igényelhető az MFVFSZ címéről, vagy letölthető a www.mafosz.hu honlapról, a fotópályázat menüpontból.

A kiállítás időpontja: 2007. szeptember 21-től október 4-ig.

További információk kérhetők Győri Lajostól a (00-36) (1) 225-6029-es telefonszámról (hétköznap reggel 7–10 óra között) vagy e-mailen: gyoril@mmi.hu.

A fotók beküldési (beadási) címe: Magyar Fotóművészek Világszövetsége, 1011 Budapest, I. ker., Corvin tér 8. II. em. 408.

» Rádióműsor «

RÉGIÓ RÁDIÓ 101.7
A Magyar Rádió Pécsi Körzeti
és Nemzetiségi Stúdiója

Műsorrend magyar nyelven, hétköznapokon:

HAJNALTÓL REGGELIG
FM 101.7 MHz, AM 873 KHz

5.55	Műsorkezdés, hírek röviden
6.00	Reggeli Krónika
6.10	Meteorológiai körkép
6.15	Dél-Dunántúli Krónika
6.23	Regionális lapszemle
6.30	Hírek, közlekedési információk
6.38	Sportösszefoglaló – Rádivy Milenko hírei
6.45	A Dél-Dunántúl hírei
6.52	A nap témája – riportban
7.00 – 8.00	Az előző óra menetrendje
8.00	Hírek
8.05 – 9.00	Magazinóra riportokkal
9.00 – 12.00	Nyitott stúdió! FM 101.7 MHz Zene, kevés szóval – benne többek közt: Zenejubilista, Ingatlanpiac magazin, A rend őrei, Jelige
12.00	Déli Krónika

DÉLUTÁN FM 101.7 MHz, AM 873 KHz

12.30	Friss Juice – szórakoztató műsor Varga Zoltánnal
15.00	Dél-után – a Régió Rádió zenés magazinműsora, benne többek közt:

Hétfő:	Vitafórum politikuskokkal Autó-motor 101.7 (Szerkesztő: Gungl László)
Kedd:	A jövő útjai – regionális térségfejlesztési óra Harminc perc alatt a zöld körül – környezetvédelmi műsor Hangosfilm! DVD-magazin kéthetente (Szerkesztő: Kovács Miklós)
Szerda:	„Jelige” – Apróhirdetések, nagy történetek... Különleges apróhirdetések története után nyomozunk Fogadó – gasztronómiai magazin; (Szerkesztő: Zsoldos László)
Csütörtök:	Színház-tér (pécsi színházi magazin) Színház-park (kaposvári színházi magazin) Somogyi történetek (Szerkesztő: Nagy Gábor és Koszits Attila)
Péntek:	Kulturális főváros magazin Dalfaragó – mesélje el történetét, mi írunk hozzá zenét! Életmód-magazin (Szerkesztő: Varga László)
18.00	Esti Krónika
19.00	Estidőben! – szórakoztató műsor telefonos játékokkal és oldies-slágerrel, nosztalgia-muzsikával 22 óráig;

Hétfői műsorrend magyar nyelven:

Szombat	
9.00 – 12.00	Jó pihenést! – szórakoztató műsor, benne többek közt: Négyes Retro – régi nagy slágerek a 4-es stúdióból Ez volt a 7: az elmúlt napok összefoglalója Telefonos játékok
12.00	Déli Krónika
13.00	Hangulatbrigád! Élet, zene, fiatalság – a Régió Rádió ifjúsági műsora
14.00	Édes Éter! – interaktív telefonos kívánságműsor 18 óráig Bizse Ferencsel Telefon: 72/518-318 SMS-vonal: 30/30-30-233
18.00	Készülj az estére! A zene java Császár Anditól
22.00	Késő esti krónika

Vasárnap (hírek óránként)

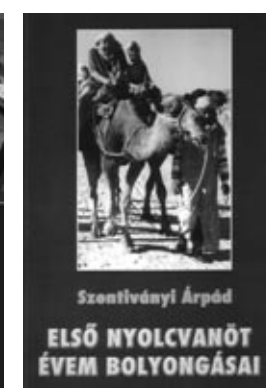
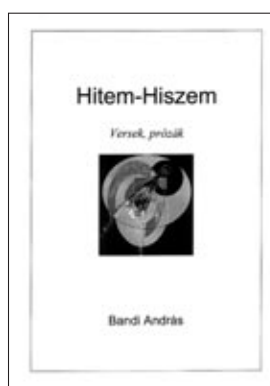
8.00	„Kapocs” – ökumenikus magazin
9.00	Művészbejáró, Somogyi magazin, Tolnai magazin, Régió Portré (forgóban)
10.00	Archívumunk értékei – az elmúlt 55 év hangemlékei
12.00	Déli Krónika
14.00	Kórusdobogó, Komolyzenei kaleidoszkóp, Lemezbörze (heti forgó)
15.00	Ismétlőóra
16.00	„MÁS” – a Dél-Dunántúlon élő kisebbségek magyar nyelvű műsora
17.00	Pannon koncerttükör – a Pannon Filharmonikusok Pécs és a Régió Rádió közös műsora (A sorozat szerkesztője: Kovács Attila)
18.30	Opera-félóra – érdekességek az opera világából

Nemzetiségi műsoraink

<i>Horvát nyelven:</i>	
AM 873 KHz	9.00 – 10.30, 20.00 – 20.30
<i>Német nyelven:</i>	
AM 873 KHz	10.30 – 12.00, 19.30 – 20.00
<i>Szerb nyelven:</i>	
AM 873 KHz	13.00 – 14.00, 20.30 – 21.30

A pécsi Régió Rádió elérhetőségei:

Telefon: 72/518-333
 Fax: 72/518-320
 E-mail: pecsiradio@radio.hu
 Net: www.pecsiradio.hu

K
ö
n
y
v
a
j
á
n
l
ó
n
k

Június – Nyárelő, Szent Iván hava						
H	K	Sze	Cs	P	Szo	V
				1 ●	2 ♠	3 ♠
4	5	6	7	8 ☉	9 ♠	10 ♠
11 L	12	13	14	15 ☉	16 ♠	17 ♠
18	19	20	21	22 ☉	23 ♠	24
25	26	27 ♠	28 ♠	29 ♠	30 ●	

Kéri János

- ☉ Első negyed   ☉ Újhold   ☁ Köd
 ☉ Utolsó negyed   ♠ Csapadék   * Hó
 ● Telihold   L Lehülés

Megjegyzés: Az újhold (☉) előtt és közben hidegfronti hatás várható. A telihold (●) előtti napokban és közben melegfronti hatás várható.

Paraszti regulák június havára

június 8.: Ha Medárd-apon esik, negyven napig mindig esik, ha nap-sütés van, gazdag szüretre lehet számítani. Ha nem esik, ugyanennyi ideig szárazság lesz.

június 10.: „Margit felhőtől fél, égi háborút vél.”

június 21.: Beköszönt a csillagászati nyár, a Nap égi pályájának csúcán a Rák csillagképbe lép. Ez az év legrövidebb éjszakája.

június 24.: Keresztelő Szent János napja vagy Szent Iván éjszakája, ha ekkor esik az eső, nem áll meg, csak negyednapon estére.

június 29.: Kaszafenő Péter-Pál napja, az aratás kezdete, e napon megszakad a búza töve, kezdődhet az aratás.

Júniusi névnapok

1. péntek	Tünde
2. szombat	Kármén, Anita
3. vasárnap	Klotild
4. hétfő	Bulcsú
5. kedd	Fatime
6. szerda	Norbert, Cintia
7. csütörtök	Róbert
8. péntek	Medárd
9. szombat	Félix
10. vasárnap	Margit, Gréta
11. hétfő	Barnabás
12. kedd	Villó
13. szerda	Antal, Anett
14. csütörtök	Vazul
15. péntek	Jolán, Vid
16. szombat	Jusztin
17. vasárnap	Laura, Alida
18. hétfő	Arnold, Levente
19. kedd	Gyárfás
20. szerda	Rafael
21. csütörtök	Alajos, Leila
22. péntek	Paulina
23. szombat	Zoltán
24. vasárnap	Iván
25. hétfő	Vilmos
26. kedd	János, Pál
27. szerda	László
28. csütörtök	Levente, Irén
29. péntek	Péter, Pál
30. szombat	Pál

Június 8., péntek

Pécs: Kortárs képzőművészeti kiállítás a Pécsi Műhelygalériában és a Tetőgalériában (Várady Antal u. 5/a). Nyitva: kedd-péntek 12-17 óra, szombaton: 9-12-ig.

Pécs: VII. Pécsi Országos Színházi Találkozó, június 7-16. (<http://poszt.com>)

Szekszárd: Mednyánszky – válogatás a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményéből a Wosinsky Mór Megyei Múzeum emeleti kiállítótermében június 15-ig.

Szekszárd: Szekszárd – az én városom – Rühl Gizella fotókiállítása a CIB Bank Szekszárdi Fiókjában (Garay tér). Megtekinthető: szeptember 5-ig.

Szekszárd: Alkotó tanárok kiállítása a Kelemen Endre Szakközépiskola Galériájában, június 29-ig.

Kaposvár: Miniatur kiállítás a Megyeháza Galériáján és a Vaszary Képtárban június 30-ig

Siklós: 28. Nemzetközi Fúvószenekari Találkozó, június 8-10. a siklósi várban. www.siklosivar.hu

Június 9., szombat

Szálla: IV. Tolnai Tollforgató Találkozó – a Kézjegy – Tolnai Tollforgatók Klubja szervezésében. Benne: 10 órakor – Keszthelyi Jenő barátunk és szerzőtársunk intarzia kiállítását megnyitja Videcz Ferenc barátunk és szerzőtársunk

Szekszárd: „Őn még látta? Segítsen, hogy újra láthassuk!” – Bolhapiac Szabó Dezső vasúti festményeiért a Garay téren

Június 11., hétfő

Nagykanizsa: 18 óra – Mihalicz Máté fotókiállítása a Medgyaszay Házban. Megnyitja: Stampler Lajos. Megtekinthető: június 3-ig.

Június 12., kedd

Nagykanizsa: 21 óra – Unalmas őszi este – az unalom fergeteges vígjátéka. A Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház előadása. A Hevesi Sándor Művelődési Központ szabadtéri színházi előadása a Péterfy iskola parkjában.

Június 14., csütörtök

Nagykanizsa: 19 óra – Bellák Tibor – harmonika. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Június 15., péntek

Nagykanizsa: 19 óra – Farkas Miklós – harmonika. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Bonyhád: 20 óra – Táncházt – muzsikál a Bartina zenekar. Művelődési Központ.

Június 16., szombat

Szekszárd: Streetball Fesztivál

Kaposvár: Juniális gyermeknap – a Répáspuszta Községi Házban

Június 18., hétfő

Nagykanizsa: 19 óra – Kummer László – harmonika. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Június 19., kedd

Nagykanizsa: 19 óra – Farkas Miklós – harmonika. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Június 20., szerda

Nagykanizsa: 19 óra – Tüttő János Nótaklub. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Június 21., csütörtök

Kaposvár: 17 óra – Beatles Klub az Együd Árpád Művelődési Központban

Nagykanizsa: 19 óra – Béli Ádám, Czupi Dániel, Sütő András – énekművek. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Június 22., péntek

Szekszárd: Szekszárdi Szent László Napok, június 22-24. Helyszínek: Béla király tér, Garay tér. Benne: 16 óra – IV. DIGI 24 Filmfesztivál indítása a Garay téren. A három napon keresztül működő „FilmTér” megnyitása. Koncertek és szabadtéri filmvetítés 19 és 24 óra között.

Nagykanizsa: Thury György Históriai Napok, június 22-23. – 14 óra – A történelmi napok megnyitója a Thury téren, koszorúzás Thury György szobránál.

Június 23., szombat

Szekszárd: Szekszárdi Szent László Napok – Benne: 18 órától 24 óráig: Szekszárdi Pörkölt és Bor Ünnepe a Béla király téren, 19 órától 24 óráig: Koncertek és szabadtéri filmvetítés a Garay téren

Kaposvár: 17 óra – IFWP Nemzetközi Természetfotós Szövetség kiállításmenyítője az Együd Galériában. Megtekinthető: július 7-ig.

Június 24., vasárnap

Szekszárd: 10 órától éjfélig – Szekszárdi Szent László Napi Vigadalom – Béla király tér, Wosinsky Katolikus Községi Ház udvara, Garay tér

Bonyhád: 20 óra – Múzeumok éjszakája – Szent Iván napja. Éjszakai programok: 20 év 20 óra. Fellép: Ungaresca Consort. Helye: Völgysegyi Múzeum.

Kaposvár: 20 óra – Szentivánéji Vigasságok. Előadást tart: Zombori Ottó csillagász, közreműködik az Ómúzsika együttes. Szentjakabi Bencés Apátság Romkert (Várdomb 1.)

Június 25., hétfő

Nagykanizsa: 19 óra – Czupi Veronika – ének. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Június 26., kedd

Nagykanizsa: 19 óra – Baesckay Zoltán – gitár. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Június 27., szerda

Pécs: 19 óra – Hozzátenni a világhoz – fiatal pécsi költők bemutatkozó estje (Getto Ferenc, Halmai Tamás, Nagy Gergely, Standovár Ágota). Helyszín: Hild-udvar (a Művészetek és Irodalom Háza udvara)

Nagykanizsa: 19 óra – Kovács Szilvia – ének. Ismert musicalekből válogatás. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Június 28., csütörtök

Pécs: 19 óra – Borbély Szilárd-Weber Kristóf: Mint. Minden. Alkalmom. (irodalmi és zenei est). Helyszín: Művészetek és Irodalom Háza.

Nagykanizsa: 19 óra – Tulman Géza – gitár. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Június 29., péntek

Balatonfüred: Nemzetközi Gitárfesztivál, június 29-30.

Kaposvár: 10-12 óráig szünidei játszóház a Toponári Művelődési Házban

Pécs: 19 óra – Versdiszko a Művészetek és Irodalom Háza udvarán, a Hild-udvarban. – 19 óra – Zenés felolvasóest – Felolvas Jász Attila, Miklya Anna és Simon Márton. Művészetek Háza. – 20.30 – Versdiszko – a Hild-udvarban

Nagykanizsa: 19 óra – Turzó György – gitár. Ismert musicalekből válogatás. Nyári szerenád – mediterrán hangulat a Medgyaszay Ház déli oldalánál

Július 5., csütörtök

Kaposvár: 21 óra – Sziget Színház. A kaktusz virága – zenés játék két részben. Szentjakabi Bencés Apátság Romkert (Várdomb 1.)

Ez a Hetedhéthatár

223. száma

9771418 109005

web-oldalunk: www.hetedhethatar.hu